

Plymouth, Pa., 12 Sausio.

Pereito meto „Vienybėje“ buvo minėta apie suraszą visos Maskolijos gyventojų. Suraszą tokį buvo nutarta net kelis syk atlikti jau pereitą metą, bet dėlėi yvairių priežasčių vis atidėta tolyn ir, kaip pranesza laikraszcziiai, bus atliktas kurią nors dieną šio mėnesio. Gyventojai Maskolijos mažai yra girdėją apie tai ir vietomis pagimdė šis gana sznekų. Sznekos apie tai pasklido ir po Lietuvą, ir tulose vietose gana yvairiai sąprotaujama apie tai. Pagal daėjusias žinias isz Vilniaus rėdybos pasirodo, kad tuli suraszą szį sujungė net su valdymu bei padalinimu žemės tarp Vilniaus rėdybos gyventojų. Ir taip: visiems tiems, kurie dienoje suraszo ne bus namieja (Amerikoje ar taip kur užrubezėje), jau ne busę daleista turėti žemę nors jie sugrižę ir labjau norėtu, ir nors kaipo dalis pripūlantį isz namo turto prigulėtu jiems. Ant kiek szios kalbos yra bepamatin gos, aiskiai matoma; o vienok apie tai gana kalbama ir net laikoma už teisybę. Žinoma, kad sziam yra kalta pati valdže, kad nedaleidže žmonėms žinoti nors apie kokius svarbesnius savo užmanymus.

Ant kiek teisingai bus atliktas patsai suraszas link visų nestacziatikų, o tame skaitliuje ir mus, lietuvių negalima žinoti. Kad viskas bus lenkma vien tikt prie stacziatikiszko kurpaliaus liepe tikėtis jau ir patsai neaiszkinimas bei slėpimas nū svetimų Maskolijos gaivalų to viso. Vienas isz maskoliszkių dienaszczių „St. Pet. Vied.“ užsimines kartą apie tokį suraszą, nurodė, kad reiktu atlikti teisingai, žiurint ant tautiszko o ne tikėjimiszko skirtumo. Ar paklausys to balso ir suraszytojai, abelnai visoje valstijoje ir Lietuvoje taip-gi, galima abejoti, kadan-

gi Lietuvoje tie suraszytojai, greicziausia, pūs į dudą vietinės administracijos, kuriai dėlėi įvykdinimo savo budeliszkių iszmislių reikalingas yra perstatymas lietuvių tautos jau nykstanczios; ir, kaip prasitarė tas pats „St. Peterb. Vied.“, minint apie lenkiszką klausymą, pasirodo, kad urėdinįkai viso vakarinio kraszto užima ne urėdiszkas vietas, bet tiktai vietas platįtojų pravoslavijos.

Kad maskoliszka administracijoje Lietuvoje geidze perstatyt lietuvių tautą kaipo nykstanczią ir pati kiek galint rupinasi apie naikinimą lietuvių, – parodo jos darbai. Neminint jau kitų, tas gana aiskiai pasirodo isz prieszinimosi daleidime spaudos mums. Juk isz kiek ankszcziiau pranesztų žinių apie lietuviszkos spaudos klausymą matoma kad ne tiek kliuczių tam daleidimui yra ministerijoje, kiek prieszingame darbavimasi visos Lietuvos administracijos – sekan czios pūmones Orzevskio.

Jeigu virszminėtas suraszas tikrai teisingai but mislyjamas atlikti, – žiurint ant skirtumo tautiszko, – tai nei „St. Pet. Vied.“ (o gal ir kiti maskoliszki rasztai) ne but užsimines bei rodyjęs nedaryti taip žymių klaidų. Isz viso to matoma kaip teisingai yra atliekami per gudiszką valdžę visi reikalai, kur lypstisi skirtuma tautų, jeigu jau taip svarbiame reikale – surasze sąnarių tautų, apgyvenanczių Maskoliję – tokia žymi klaida gal iszsisikszti.

Su szių num. pradėdame talpiti tragediją „Nigilistai“, paraszyta p. J. Griniaus. Tragedija szį perstato gyvenimą vargdienių Maskolijos gyventojų, platinimasi tarp jų liūsybės idėju, persekiojimą ir naikinimą tos idejos isz pat pradzios jos užgimimo, baidimą visų tų kurie drasziau nor stoti už tiesas liūsybės bei jas

įgauti ir pagaliaus paziuras paczių maskolių – pravoslavų, pažinusių szviesą mokslo, ant savo despotų.

— Pereitam „Vienyb.“ num. yra minėta apie užvedimą lietuviszkos kolionijos. Jeigu kuris geistu ką arcziiau apie tai patirti ir norėtu atsiszaukti, mes suteiksime adresą paties p. Petereit, rasziusio apie savo mislį į „N. L. C.“

•Lenkiszkas laikrasztis „Zgodą“, organas lenkiszko Związko, jau kiek pirmiau yra rasziąs apie mus, lietuvius, ir ne tiktai lenkiszkoj, bet net ir lietuviszkoje kalboje. Vienok lietuviszka kalba taip baisiai buvo sudarkyta, kad joku budu negalima buvo dasimistyti ką autorius norėjo pasakyti. Lietuviszškai rasze tulas daktaras, kuris pasiraszydavo „Žmogus“. Rasztai „Žmogaus“ ne ant ilgo turėjo laimę tilpti į szpaltas „Zgodos“: ar tai isz priezasties nenusisekimo pasiekti savo mierį ar tai taip dėlėi kokių paszalininių aplinkybių. Na ir dabar jau „Žmogus“ su savo rasztais daugiau nepasirodo „Zgodoje“. Vietą jo pasirenges – tiktai kas zin kaip ilgai – yra apimti kitas daktaras „Dr. Henryk Gierszyński“, sąnarys draugystės Lietuviszkos „Zelmū“ isz Paryžiaus. Raszo jisai „Apie Lenkiszka – Lietuviszka klausymą“. Raszte savo pagire lietuvius kaipo karsztus nedraugus maskolių ir pavadines kelis kartus „bracia litwini“ ne labai nor iszszadėti Lietuvos (!) kada bus atbudavota Lenkija. Gerai, isztikro, kad nors mislyti galima, kad yra dar kokia savastis, koki vergai pasirengę prisidėti, prie atbudavojimo Lenkijos ir galima jūs savaip isznaudoti! Kas zin ar visi lenkai tokios nūmonės prisilaiko? Jau laikas but susiprasti ir lenkams, kad Lietuva niekad

ne buvo jų savastis ir dabar visai bereikalinga apie tai svajoti.

Abelnai imant, autorių virszminėto straipsnio reikia pagirti nors už netingėjimą pasidirbėti.

Isz Lietuvos.

Isz Suwalkų rėdybos.

Mūsų rėdybos miesteliai užgyventi veik vienu žydų; jiems priguli ir visi miesto murai ir namai. Krikszcziionys-gi, gyvenantieji mieste yra tai visokio skyriaus urėdnįkai, užsutarta užmokestį gyvenantieji žydų namūse. Užsiimančių amatais bei prekysta arba turinczių ant savasties namus miestūse krikszcziionių labai mažai. Ne mažą miestūse trukdymą dėl platinimosi krikszcziioniszko bei lietuviszko gaivalo daro dideli apsunkinimai ir trukdymai statant ar laikant namus mieste. Dėl kiekvieno niekingiausio pataisimo namo arba užtvėrimo tvoros reikalingas mieste tam tyczia leidimas nū miesto valdzios. Tas viskas nepigiai atsieina iszgauti nū mus urėdnįkų, papratusių už kiekvieną žygį imti ir imti nū kiekvieno žmogaus, kuris į jų nagus papūla. O kiek kantrybės, žygiavimo ir kaszto reikia padėti pradėdant naujus namus mieste statyti! Kad ir atsiranda tarp lietuvių norinczių pasistatyti savo namą užsiimti sziokiu tokiu amatu, bet isztyrią szitūs visus trukdymus pameta savo užmanymą, o jei kokšai neapsziurėjęs ir pradėda budavoti, tai pastaczius ne kartą su patrota tą patį namą žydui pardūda. Pasirodo, kad ne tikt valdzios užstatyti urėdnįkai, bet ir ne kurie (nū žmonių rinkti) vaitai neapsieina be apgaudinėjimo mūsų biednų žmonelių kad ir maž niekiausiam dalyke. Taip vaitas Klebiszkių gm., Senapišės pav., užsteliavo pas vieną

žydą pav. mieste blekeles su gudiszkais paraszais pravardzių savo valseciaus dėl prikailimo virszui durių kiekvieno buto. Už kiekvieną blekelę ukininkas turi mokėt paskirtą prekę. Taigi, pagal sutartį su vaitu, žydas ima už kiekvieną blekelę po 5 kap. virszaus dėl pono vaito. Rokūjant kad gmine maziausia per pora szimtu tokių blekių reikia, tai tokiam vaitui virszaus per 10 rub. ant zieminių batų jau yra. Nesupratimas žmonių; ar tai negali kiekvienas ukinikas pats sav tokią blekelę pasirūpiti?

— Musų rėdybą pagal etnographiszką padėjimą galima padalyti į dvi dali: zieminę apgyventą lietuviais ir pietinę apgyventą lenkais-mozurais. Kaip ryba tarp tų dviejų dalių galima imti Lietuvą Kalvarijos pav. Kalvariją ir Seinus. Pagal liudijimus paczių žandarų perkeltų iš lenkiszkos pietinės pusės rėdybos į lietuviszką, lenkiszkoje pusėje rėdybos negauna tiek skundų ir visokių danesimų per metus kiek lietuviszkoje dalyja per mėnesį. Tas viskas liudyje apie išsiplatinimą skundų tarp lietuvių. Svarbiausia pareiga kiekvieno žandaro perkelti į naują vietą yra tai apvazinėjimas visų valsezių rasztinyczių, ir tenai klausinėjimas, kiek galint, apie apzviestesnius arba szioki toki mokslą ėjusius ukinikus. Visus tokius ukinikus užsiraszo ir visados turi ant akių. Tai apie ką rupinasi ir labjausia sergsti maskoliszki žandarai.

— Eina gandas, kad Seinų vyskupu taps Naumieszio kauninkas Oleka, bet ant kiek tas teisybė laikas parodys. Valdžia labai geidžia kad tą vietą užimtų Suvalkų kanau-nikas Daukszis, bet dvasiszka valdžia jo nenori. Maskoliszka orderis nedūda garbės turincziui jį katalikiszkam kunigui, o Dauksza savo patin-

kancziais valdziai darbais jau tokį turi.

— Paojingas yra ėjimas slapta per maskoliszką rubezių. Daug vargo ir bėdos atgabena tam, kuriam nepasisieka per jį laimingai pereit. Bet kur kas sunkiaus iszsisukti isz maskolių nagų vadui patekusiam už gabenimą į Ameriką. O da jei sugauna vedant tokį kuriam reikia stoti į kariumėnę. Taip papūlė nesenei garsus gabentojas į Ameriką Ozskasvilių kaimo Gi-zų gm. Padelskis. Gabeno jisai neseniai į užrubezią keletą vyrų, bėganczių nū maskoliszkos kariumenės. Tarp tų vaikinių buvo vienas, kuris neturėdamas užtektinai ant kelionės pinigų tikėjo ant prizadėjimo draugų, kurie ketino po perėjimo per rubezių reikalingus ant kelionės pinigus paskolinti. Kada visi laimingai perėjo per rubezių draugai minėtam vaikiniui pinigų nepaskolijo, taip kad tas vaikinąs turėjo grįžti atgal su vadu į Maskoliją. Czia sugrįžus, apsigavęs vaikinąs, pareikalavo nū vedėjo per rubezių Padelskio, idant sugrąžitu jam pinigų, kuriūs užmokėjo už vedimą per rubezių. Padelskis pinigų grąžiti nepanorėjo, už tai minėtas vaikinąs padavė ant jo skundą žandaram, ir tokiu budu Padelskis pateko į valdzios rankas ir dabar iszveztas ant tyrinėjimo ir bylos į Suvalkus. Nemažai lengvai paimtų pinigų iszeis Padelskiui iki iszsisuks isz valdzios nagų.

— Žiema jau įstojo į savo tikras tiesas. Sniego priverstė visur per pilnai. Szaltis sziomis dienomis mėtosi nū 6 iki 10 laipsnių R. Keles ro-gėmis tankiai važiujamais vieszkeliais ir plentais geras, o paszalinei kelei blogi, nės labai greit nū sniego su vėju užpustomi.

Vardelis.

— Isz Petrapilės. Neseniai maskoliai buvo iszdavę paliepiamą, idant visokios knygog svetimtauczių apart titulo savo kalboje turētu taip gi ir maskoliszką. Tas paliepiamas baisia lenkus įszizino; davė lenkam progą iszmėtinėt maskoliams jų veidmainystes, nės szium tarpu „Novoje Vremia“ pradėjo judīt prietikius maskolių prie lenkų. Lai-krasztis szis kalba gana placziai apie įsteigimą jei ne sątaikos tarp maskolių bei lenkų tai nors abejutiszka „modus vivendi“. Lenkam pusėtinai gana ko prizada. Lenkai pradėjo dziaugtis, tikėdamiesi, kad sulauksę lemtėsių laikų, bet augszciau minėtas paliepiamas tokią padarė įspaudą ant lenkų, ypacz Varszavoje, jog kaip raszo korespondentas „St. Peterb. Viedom“, bomba plyszusi viduryje Varszavos ne but padariusi daugiau truckszmo. Kuningaiksztis Uchtomskis labai drąsiai iszpeikė tokį pasielgimą valdzios ir ramino lenkus, kad augszciausia valdzia apie tai daturus panaikys minėtą paliepiamą. Teisybė, į ketvirtą dieną minėtas paliepiamas tapo atszauktas.

— Petrapilės ir Maskvos universitetų studentai pakėlė su savo perdėtiniais vaidus. Maskvoje pradėjo nū demonstracijos priesz valdzia: susirinkę ant „Chodinsko lauko“ (kur laike karunacijos daugel svieto sumalė) atlaikė maldas už cžionai prazuvusius. Valdžia isz syk nenorėjo tai daleisti, bet studentai nepaklausė, isz tos tai priezasties keletą studentų bei taip žmogystų prisidėjusių prie to likosi suaresztavota. Petrapiliecziai apie tai patyrę iszreiszkė savo sąjausmą maskviecziams. Abiejų tų universitetų studentai reikalauje sugrąžinimo jiems atimtos liūbybės, t. y. reikalauje idant sugrąžitu stu-

dentams sudą. Yra tai labai svarbi privilegija studentams, nės turint akademiszka savo sudą negali užkabinti jūs policija. Toliau reikalauje panaikinimo studentiszkos formos ir daleidimo susirinkt, nės dabar daugiau negali susirinkt, kaip tiktai keturi arba daugiau penki studentai vienon vieton. Jei kur tik daugiau susirenka tūj policija liepe iszsiskirstyt. Pasislėpti-gi nū policijos labai sunku bei keblu. Per daug didis skaitlius visokio skyriaus policijos, idant kur susirinkimai koki but galimi atlikti. Petrapilės studentai jau aptilo, nės popeczitelis (virszininkas apyrubio) Kapustinas atėjęs į universitetą prizadėjo apie tai pasirupinti.

— Apie lietuviszką koncertą, buvusi 7 d. Siekio p. m. lenkiszkas laikrasztis „Kraj“ gana placziai apraszė ir gyrė kad puikei nusisekė; gailinasi vien kad lenkų labai mažai buvo ant minėto koncerto. „St. Peter. Vied.“ taip gi pagyrė ir net pstalpino tas dainas, kokios buvo ant koncerto dainūtos. Tikt „Novoje Vremia“ asztrei kritikavoja giesminjkes bei giesminjkus. Raszo, kad mažai buvo publikos. Žinoma, tokiam reporteriui pripratus prie tirsztų gudiszkų ir kitų tautų koncertų lietuviszkas pasirodė menkas, bet žiurint lietuviszkomis akimis publikos buvo gana tirsztai ir koncertas nusisekė beveik gerai.

Lietuviszkos spaudos klausymas dabar Petrapilėje taip stovi:

Seniai jau žinomas spaudos parodos komiteto perstatymas (doklad) sulaukė tos laimės papulti į rankas vidurinių reikalų ministro. Perstatymas turi keturis skyrius. Pirmas ir antras skyrius jau tapo peržiureti; pabaigoje antro skyriaus buvo praszyta, kad

pavelytu spaudint lotyniszko-
mis litaromis latviams, kurie
kaip zinoma sziadien vartoja
gotiskas. Norints dar iki
szio ministro nūmonė vieszai
nezinoma, bet isz szalies nū
kompetentiszkų ypatų girdi-
ma, kad latviams jau pavely-
jo. Tarp treczio skyriaus pir-
miausia yra padėtas lietuvisz-
kas klausymas. Kaip minis-
tras p. Goremikn's nuspręs,
nežine. Nekurios aplinkybės
verczia tikėtis kad lietuviams
ne taip greit pavelys spaudint,
nės praszymus padūtus isz
Lietuvos kas link spaudos pa-
laikė už nelegaliszkus, kaip
perzengenczius prisakymą,
iszdūtą priesz karunaciją. Tas
prisakymas užgina padavinēt
ministrui kollektivyiszkus pra-
szymus (t. y. nū vardo dauge-
lio ypatų); leidžia tiktai pa-
davinēt atskyrium koznam in-
teressantui ir tai tik savo rei-
kale. Tą prisakymą nieks
Lietuvoje negarsino, vietinė
administracijoje beveik slepe,
dabar tik po karunacijos ap-
garsino per kancelerijas.
Zmonės, dagirdę apie tą dabar
jokios jau vertės neturinczio
prisakymo, tapo į klaidą įves-
ti, nės jie sav iszsziaszkino,
kad dabar žmonėms draudžia
padavinēt į Petrapilę praszy-
mus. Apart to vaikszcioje
po Petrapilę gandas, buk mi-
nistras iszsitaręs, kad dar lie-
tuviszką spaudą esą per anksti
pavelyt, reikia, sako, dar pa-
laukt kokius metus ar dau-
giau. Kiek szis gandas turi
teisybės, nežinau; nekurie
sako kad teisingas ir szejp su-
pranta žodzius ministro. P.
Goremikin's, sako, jau per vie-
nus metus daug palengvinimų
svetimtaucziams padaręs, kaip
va panaikino Muravjovo įsta-
tymą kas link taisymo ir bu-
dovojimo katalikiszkų bazny-
czių ir daug kitų (apie kuriūs
asz nežinau). Todėl jei dabar
pavelytu spaudą tai senoji
partija visiszkai p. Goremiki-

ną apszauktu liberalu*) Pe-
trapilės lietuviai ir nekurie
Lietuvos didzponei labai stro-
pei rupiuas, kad ministras pa-
velytu lietuviszką spaudą.

— Apie grovo Lelivos ant-
rą veikala „Padėjimas lietuvių
tautos“ maskolių prasa dar iki
szio nieko nekalba, nieko
apie tai nemini ir kun. Uch-
tomskis.

Neseniai pasklido paskalas,
buk ciesorius per savo vardą-
dienį 18 Siekio daleidės Chel-
mo vyskupystės unijotams,
kuriūs dabar vadina prieszgy-
niais (uporstvujuszcija), liū-
sybę tikėjimo, t. y. but kata-
likais, nės unijotai yra tie pa-
tys katalikai, tik apeigas baž-
nytines turi rytieczių. J. L.

Isz Kitur.

— *Jacksonville, Fla.* 6 d.
Sausio. Garlaivis „Commo-
dore“, plaukent ant s. Kubos
nuskendo. Ant minėto gar-
laivio buvo vezama daugelis
amunicijos bei liūsnorių, pa-
gelba kubiecziams. Isz va-
ziūtojų, apart 10 amerikonių
bei 6 kubieczzių, visi iszsigel-
bėjo. Kapitonas minėto gar-
laivio patėmyjo kad laivas yra
pazeistas ir, davus zinią apie
tai, patėmyjo didę skylę apa-
tinėje dalyje garlaivio. Pa-
gelbėti buvo jau per velu.
Mena, kad kas isz piktumo
yra padaręs aną skylę.

Key West, Fla. 8 Sausio.
Pagal zinas, atlaikytas isz
Havannos, pasirodo, kad ku-
biecziai po vadovyste Juano
Delgado 3 d. Sausio užpūlė
ant įgulės Calabazar prov.
Havanna. Pirmas užpūlimas
kubieczzių buvo atremtas nar-
siai ir kubiecziai turėjo atsi-
traukti. Ant rytojaus kubie-
cziai atnaujino užpūlį, bet ir

*) Jeigu ministras pats nepavely-
tu, bet atidātu ant perziurėjimo tam
tyczia paskirtai komissijai, tai gali-
ma bus tikėtis pavelyjimo tik po
kokių metų.

dabar nepasisekė paimti ir
turėjo pasitraukti. Paeidami
kubiecziai daug blėdies yra
padarę. Apart kiko panai-
kino plantacijas tabako buvu-
sias aplinkinėje Calabazar.

Kitas kubieczzių vadas Ca-
lixto Garcia su 5000 kubieczzių
per penkes dienas vētravojo
miestą Jiguami, vienok jį nar-
siai atrėmė ispaniszka įgulė ir
neuzėmęs minėto miestelio tu-
rėjo pasitraukt. Calixto Gar-
cia paėjo į provin. Santiago
de Cuba, o po tam prie Hol-
gium.

Isz prov. Pinar del Rio pe-
reitą panedėlį atvezė į Havan-
nos ligonbuczius 156 suzeistus
ispanus.

Isz kitų provincijų bei mies-
tų pranesza kad kubiecziai
daugel kartų buvo paveikti
susirėmimūse.

— *Madridas.* 4 d. Sausio.
Depesza atlaikyta isz miesto
Manillijos nū salų Philipinis-
kų pranesza, kad muszoje po
Bulucan krito suvirsz 3000
philipinų. Tikisi, kad maisz-
tas ant tų salų bus neuzilgo
uzbaigtas.

— *Paryzius.* 3 d. Sausio.
Sziadien atsibuvo czion rinki-
mai treczios dalies senatorių,
kurių laikas pasibaige su da-
bartine sesija parlamento.
Likosi iszrinkta: 69 republi-
konai, 13 radikalų, 12 reakci-
jonistų ir 3 socialistai.

— *Berlynas.* 4 d. Sausio.
Didziausios firmos bankinės
Berlyne yra tos nūmonės, kad
randas rosiszkas tare su pran-
cuziszkais bankieriais apie
paskolą, iszneszanczią 600 mi-
lijonių frankų. Isz privatisz-
kų zinių, daėjusių isz Petrapilės,
pasirodo, kad Rosije gei-
dzia paskolinti ne 600 milijo-
nų bet 800 milijonių frankų,
bet prancuziszki bankieriai ne
nor skolinti, sakydami, kad
Prancuzije ir taip jau net per
daug yra apszunkinta rosisz-

komis paskolomis. Rosiskas
ministeris izdo nenusiminė
vienok nū tokio atsakymo ir
klabinis pakol neįgaus virszui
paminėtos sumos, kokia yra
reikalinga Rosije dėl įvykdy-
mo savo visasvietinės polyti-
kos, kokios griebesi paskuti-
niame laikia.

— *Londonas.* 4 d. Sausio.
Oficijaliszka depesza, isz Indi-
jos pranesza, kad tenai neper-
seniai smagiai palijo, taip kad
nors nekuriuose vietose tikisi
sulauksę geresnio uzderėjimo
javų ir gal badas ne taip bau-
gis gyventojus. Isz m. Bom-
bajaus pranesza, kad tenai su
visu smarkumu platinasi dzu-
ma (didei paojinga liga) ir
kas savaite guldo nū 300 iki
1000 žmogystų. Kur turtin-
gesni apleidžia miestą ir bėga
nū baisingos giltinės; netur-
telei-gi tur visą smarkumą gil-
tinės datirti.

— *Londonas.* 7 d. Sausio.
Kalba, kokią pulkaunikas Ce-
cil Rhodes, buvęs premijeras
kolonijos Kapstad, turėjo
sziose dienose ant bankieto,
iszkelto ant jo garbės, iszszau-
kė didę neuzkantą net tarp
geriausių jo draugų. Cecil
Rhodes iszsitarė savo kalboje,
kad reikia rupintis kūdaug-
gisusia užimti žemės ir tūmi
platinti rybas savo vieszpatys-
tės ant aprikoniszko materiko,
nės jeigu Vokietije neuzims,
tai tą padarys kitos vieszpa-
tystės. Kaip pasekme tos
kalbos laukema Londone vėl
kokio zymesnio atsitikimo pa-
naszio iszsirengimui dro Ja-
mensonso ant republikos Tran-
svaaliaus.

Dalis darbu.

— *Ottava Ill.* 8 d. Sausio.
Anglekasyklėse Rutland kyla
straikas. Tame mieste gy-
nena 1,500 žmonių, isz kurių
1000 anglekasių. Vakar ang-
lekasiai laikė mitingą, ant ku-
rio nutarė naikyti kasykles,

jeigu darbdaviai nepakels mokesčių. Reikia tikėtis, kad bus paszaukta kariumenė dėl apsergėjimo kasyklų.

— *Washington, D. C.* 8 d. Sausio. Šiandien pribuvo delegacijos darbininkškos iš Illinois, Pensylvanijos, New Jersey ir Ohio dirbtuvių stiklo ir purceleno. Visos delegacijos skundėsi ant numazinimo mokesčių. Visi vienbalsiai tvirtino, kad dabartinis tarifas yra kaltas tam daugiausia, nes visokių stiklinių bei purcelėninių išdarbių įgabena iš Japonijos kurie daug pigiau atsieina negu kad šiczon išdirbti. Tiktaip po uždarymo rubežiaus bus galima laukti geresnio padėjimo šių dirbtuvių darbininkam.

Medziokles.

kunigaikszčio Vladislovo Jaugaliaus.

Vienas lenkškas dienasz, padūdamas savo skaitytojam straipsnį apie mylėjimą Jaugaliaus užsiimti medziokle, surisza su tūm didei akvą žinią apie sziose dienose naikinamus per maskoliszką valdžę mus senovės dienų palikimus. Apie tai sztai ką raszo:

Kada D. Lietuvos kunigaiksztis Jaugaila, priėmes szventą krikštą, vazevo su savo suziedotine Jedvyga į Lenkiją, persikėles per Nenumą, atvyko į aplinkinę tada vadinamą Uhol (dabartinėje Suvalkų rėdyboje), czionai tai didis mylėtojas medzioklės užsimanė praleisti kiek laiko medzioklėje. Ruminiai jo tūj' iszsiskirstė po tankius krumus. Netrukus jie aptiko diktą salutę aplietą iš visų krasztų vandenimis didelio azero, kuri tiktaip iš vieno kraszto siauru takeliu vienyjosi su visa aplinkine. Pereiti tūm takeliu buvo pajinga; vienok medėjai pripratę prie visko nesustojo ir dasigavo ant virszminėtos salutės.

Kokis-gi džiaugsmas pripildė jų szirdis, kada ant salutės aptiko nematytą iki sziol daugybę visokių didelio augumo žvėrelių. Tūjaus dūta žinia kunigaikszčiui apie taip netiktą giliuką, ir kunigaikszčiui buvo pastatyta szėtra arti to takelio.

Medėjai dasigavo visi ant salutės ir jau balsiais szukavimais, jau muszimais į katilus ir krankeis atbalsiais ragų, iszgąsdino žvėris, kurie minėtu takeliu spruko nū salutės. Daugelis jų užmuszta, patsai kunigaiksztis paguldė ne vieną žubrą, meszką ir briedį. Po medzioklei pakėlė puikę vakarienę iš mėsos užmusztų žvėrelių. Vienas iš medėjų praneszė kunigaikszčiui, kad ant salutės patėmyjas bakuželę, su darzeliu puikiai apziurėtu, o bakuželėje du pustelnikus Lietuvius. Vladislovas Jaugaila paimtas zingeidumo, rįzosi patsai eiti ir pamatyti. Takelis tūj' buvo pataisytas, ir dasigavęs ant salutės patsai kalbėjosi su pustelnikais ir siulė savo pagelbą bei globą, jeigu panorėtu tą salutę apileisti. Bet Lietuviai padėkavojo kunigaikszčiui už visas jo mylistas, o vienas tarė:

— Kozna pėda szios žemės, ant kurios gyvename, yra dėl mūsų motina, nes ji mus užlaiko ir linksmina szeme gyvenime, o po mūsų myrio pasisotįs mūsų pelenais. Dievas visuresantis savo geradėjinga ake visad ant mudviejų žvelge. Jisai ramina piktume žvėris ir minksztina prie mūsų. Jisai czion mus žadina giesmelėm ir cziuibėjimais visokių pauksztelių, suteike mums užsilikimą iš vaisių szios žemės.

Vladislovas Jaugaila rodyjo paimti priešaves daugiau žmonių ir statyti czion bažnyčią su kliosztoriumi, kame žadėjo prisidėti savo pagelba. Ruminiai, tarp kurių buvo keletas lenkų kilmės ir nesuprato lietuviszkos kalbos, girdėda-

mi kalbant kunigaikszti su pustelnikais isitėmijo žodį „vyrai“, kurį tankiai atkartoję kalbant, praminė ir tą salutę „vyrai“, kuri paskesniūse laikūse tapė perkeista ant *Vigriai*.

Vyrai, arba kaip paskiau tapė vadinama Vigriai, mažai buvo žinomi; tiktaip septynioliktame szimtmetyje kiek pagarsėjo, kada per rupestringumą kunig. Vladislovo IV apėmė kamedulai. Szale bakuželės pustelnikų pastrunijo koplyčią, padarė vietoje takelio platų ir stiprų pylimą, czion taip-gi įsteigė du kaimusz. Magdalenos (szia dien Magdalenais vadinamas) ir Burdiniskiai, kuriūse apgyvendino amatinikus iš Lietuvos ir Lenkijos. Iš turto surinkto jau tai kaipo aukų jau tai sukalektavotų pastatė bažnyčią ir kliosztorių iš medzio. Kada szii vieta pagarsėjo savo dievotumu bei darbsztumu kunigų netiktai Lietuvoje bet ir Lenkijoje, Dievas leido dvi nelaimės: bažnyčia bei kliosztorius sudegė o badas kropė svieta netiktai ant salos, bet ir po aplinkines. Kunigai gelbėjo kiek galėdami prispaustus badu žmones, kunigaiksztis Jonas Kazimieras gausiai jų apdovanojo, o kada prasigyveno turte kaip iš aukų taip lygei ir iš darbsztumo savo amatinikų, pastrunijo puikę bažnyčią po vardu „Į Dangų Ėmimą Motinos Dievo“, puikei iš vidaus padabintą iszpjaustytais bei teplione, o aplinkui namelius dėl gyvenimo brolių zokonikų. Dievobaimingumu ir krikszczioniszkom dorybėmis pagarsėjo didei toli minavotas kliosztorius. — Priedidelio darzo zokonikai įrengė žvėrinčių, kur laikė briedzius, stirnas.

Kada vokiecziai užkariavo tą dalį Lietuvos (buvo sąkyta Lenkijos), randas vokiszkas metė 1794 užgrėbė nū kamedulų visus turtus, o po szeszių

metų paskiau bažnyčia su kliosztoriumi permaintyta likosi ant katedros vyskupiszkos. Tada kunigas Golasziauckas pralotas paszaukė perdėtinį ir valdytoją kliosztoriaus į refektarą ir tenai apznavimines jiems valę rando, liepė suszaukti visus brolius zokonikus. O kada tie susirinko ir į eilę stoji, tada pralotas tasai su aszaramis akise isztarė kartų paliepimą rando, nes gailėjo jam tų zokonikų, kurių vaiszingumą ne sykį buvo dar pirmiau datyręs, o prieg tam brangino jų užsitarnavimą, kokį dėl žmonijos bei apszvietos buvo padėję. Kamedulai sugraudinti bei pergąsdinti tokiu netiktetu smugiu, gailėi visi pravirko, ir pūlę ant kelių globan Dievo atsidadė. Apsirengė į kelionę ir neszant pirma kryžių Iszganytojo iszkilmingai apšleido kliosztorių, kuriame suvirsz du szimtu metų jų zokonas iszsilaikė. Kada ėjo per paskutinę kliosztoriaus angą tarnai jų ir ukinikai, perimti didžio gailėsčio ant patikusios nelaimės jų ir vargo jų kunigų, užkinkė greicziausia arklius į briezkas ir vežimus, privežė iki upei Nettos, nū kur ant laivelių dasigavo iki Bielianų arti Varszavos.

Po panaikinimo katedros vyskupiszkos uždėta buvo prabaszcystė Vyrūse (Vigriūse) 1823 m. Puiki szventenyčia nū senovės, jau veik suardyta, užsiliko dar aiszkiai dalis prėjusių laikų puikės. Likosi keletas paveikslų Szmuglevyčiaus, kitus paimta ir iszdalyta kitom bažnyčiom. Iš priezasties rupestringumo maskoliszkos valdžios apie panaikinimą visų mus senovės paminklų, dar paskutiniūse laikūse daugybes turto, kokis tame kliosztoriuje buvo iš senovės užsilikęs, iszplėszta ir pergabenta į Suvalkus. Pati bažnyčia, kaip žinoma, buvo dengta varine blėta, tai-gi, prireikus maskoliam pinigų ant

statymo Suvalkūse cerkvės, buvo nulupta ir pergabenta į Suvalkus, o Vyrų bažnyčia uždengta koprasčiausia blėta. Taip gi, kaip buvo girdėta, ir daugybę siaip visokių turtų paimta per paliepiamą Suvalkų gubernatorių į Suvalkus ir apversta ant savo naudos.

Dabartiniam laikia didei graudu žiūrėti ant buvusio kada taip puikaus klištoriaus. Muras kaip bažnyčios taip lygei ir klištorinės sienos apdraskytos, sodas, užsilikes nors savo vieta, rodo savo senovės garbę keleta nusenėjusių medžių; visos aplinkinės, kurios kada turėjo išrodyt pilnume zydejimo — nuliudo ir patys vandenys plaujanti apskui salute, rodos, sztai ir kalba į kožno szirdį zodzius graudumu perimtus, savo vilnių gailiu pliauskėjimu, rodos, pasakoja negalėdami užmirszi dar ir szia dien, savo senovinės garbės, kada į jūs atsimuszė veidas kunjgaikszczio Jaugaliaus ir kitų garbingų Lietuvos sunų. Žiurint tykioje dienoje ant pavirsz azero, rodos, riedi aszaros, apgailint nustotos garbės ir matant visur vien tikt nusiminimā.

Dabar Vyrūse (Vigriūse) tiktai neturtinga prabaszczyszė teyra. Kožną metā vienok ant labiau zymių bei garbingų atlaidų susirenka žmonės net isz tolymesnių parapijų.

Pasakojimus apie buvusę Vyrų klištoriaus grožybę bei turtus galima iszgirsti ne tiktai nū artyimų, czion gyvenanczių, ukinjū, bet apie tai su apgailėjimu bei pakaltinimu maskoliszko rando gana kalbama ir už kelintos parapijos, jei tiktai kam teko pamatyti ir ką patirti apie tai.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Naugatuck, Conn.* 30 d. Grūdžio. p. m. rado isz nakties užsismaugusį su sudraskytom „naktaižom“ ant durijų

kambario Praną Staugaitį, T. R. namūse, pas P. G. kur gyveno. Tame kambarije jis vienas gulėjo, ir buvo matyta, kad jau isz lovos atsikėles papildė patzudystę, nės buvo tikt vienūs marszkinids rastas. A. a. Pranas Staugaitis, pribuvo į Amerikā Rugsėjo mėn. 1895 m. Turėjo apie 30 m. amžiaus, nepacziūtas. Paėjo isz Lietuvos, isz kaimo Valių, valszciaus Lesnistvos, apszczio Naumiesczio, rėd. Suvalkų. Į draugystę ir „Susiv.“ neprigulėjo, per tai turėjo miestas laidoti. Miestas taip gi paėmė jo visus drabužius ir da kelis centus, per tai miestui veik nieko, ar maž ką reikėjo pridėt. A. a. Pranas, buvo tykus vyras ir doras, nė vienam niekūm nepraszczengė ir ne isipyko. Buvo labai užsimislyjas. Apie priezastį patzudystės, žmonės yvairiai kalba palei savo nūmones, bet tikrai nieks nieko parodyti negali. J. G.

— *Plymouth, Pa., 12 diena Sausio.* Vakar pribuvo į mus miestelį, mus tautietė D-rka J. Želvienė isz Baltimore's ir kaip girdėjom ketina apszczyventi mus miestelyje. D-rka J. Želvienė yra baigusi daktarystės mokslā Baltimore'je ir tenai praktikavojosi per nekurį laikā. Tūjaus po pribuimo į mus miestelį tapė paszaukta pas keletā ligonių ir suteikė tiems pagelbā.

Didei mes esame dziaugsmingi, kad patikus kokiai nelaimiai galėsime kreiptis pas savo tautietę, o ne jieszkoti bei melsti svetimtauczių. Velyjame isz szirdies savo tautietei konogeriausio pasisekimo visame. *Plymouthiszczis.*

Reikalai

„Tėvynės Mylėtojų“ draug.

— *Minersville, Pa.* Buvo paskirta per vyriausybę Mi-

nersvilles kūpos „T. M.“ dr. laikyti susirinkimā visų sąnarių kūpos 1 dieną Sausio per Naujus Metus, 2 adynā po pietų. Į susirinkimā daleista buvo ateiti norintiems naujai isiraszyti arba ką nors labo apie lietuvystę iszgirsti.

Susirinkus sąnariams ir svečiams atidengė susirinkimā prezidentas kūpos po kūmi užpraszė susirinkusių idant kurs nors teiktusi pakalbėti ką labo apie lietuvystę. Pasiremdamas ant praszymo prezidento turėjau dalį asz kalbėti į susirinkusius kas link mūsų suskurdintos senelės lietuviszkos tautos, po mano kalbai laikė praneszimā p. Kazys Draugelis susirinkusieji taip sąnariai kaipo ir svečiai pasielgė kūgraziausiai, tarp svečių radosi mus tėvynainis isz Shenandoah buvusis Garso redaktorium p. Montvila.

Po užbaigai prakalbų prisiraszė naujų sąnarių 12 ypatų. Szia dien kūpa „T. M.“ dr. Minersvilleje turi 26 sąnarius su kapitulu 22 dol. 25 c. paaukautu per gūdotinus biznieriū, ir \$10—5 c. isz aukų nū sąnarių kūpos — viso labo \$32—30 c.

Toliaus radosi įneszimai. Pagal įneszimus buvo nutarimaiszioki:

1. P. Jūzā Miliauckā isz Mahanoy City visi patvirtino ant centraliszko kasieriaus „T. M.“ dr.

2. Knjgā atspausti geresnio iturio neigu „Polangos Juzė“ ar „Dainos Oszkabilių“. Geriaus knjgā spausdinti dūt tokiā, kuri da nebuvo spaudoje, ir kad atnesztu žmonėms, ypatingai praszcziokeiliams, prasi-tobulinancziā naudā.

3. Jeib ne naujai paraszyta, tai nors knjgele kurios italpa visa yra dūdanti žmogui daugiaus proto ypatingai praszcziokeiliams kaip kad knjgele „Genių Dėdė“, nės ir tos jau beveik pirkti negalima gaut.

4. Rasztelis rengemas spaus-

dinti, turi buti matytas per centraliszkā vyriausybę.

5. Nū „Lietuvos“ rėdyszės padūtieji projektai vienbalsiai priimti, ir tolymesnis susikalbėjimas su redaktorium „Lietuvos“ p. Szernu kas link to projekto ir su centraliszka vyriausybe pavestas sąnariui cent. komiteto T. Astramskui.

6. Pinigus paaukautus vienbalsiai kūpa Minersvilles patikrino siūsti ne prezidentui centraliszkam bet kasieriui p. J. Miliauckui.

7. Maloningai praszo Minersvilles kūpa prie pasidirbėjimo ant draugyszės „T. M.“ naudos ir kitų miestų sąnarius ir vyriausybę prie pabaigos, pinigus surinktus ant naudos draugyszės „T. M.“ Minersvilleje skaitliuje \$32—30 c. perdūta ant užlaikymo centr. mus kūpos kasieriui p. Antanui Valincziui.

Dėlei tikt greitesnio iszleidimo kokios nors knjgutės paskyrė Minersvilles kūpa savo mieriais leist „Genių, Dėdė“, bet ant tolesnio laiko maloni idant pagal užmanymā „Lietuvos“ redakcijos susinesztu mūsų centraliszkas komitetas ir su lietuviais daugiaus maziaus inteligentiszkais kaip Amerikos taip ir Lietuvos.

Su szitūmi užbaigtas mitingas Minersvilles kūpos.

Centr. sąnarys dr. „T. M.“
T. Astramskis.

Perzvalga.

„Ukinjkas“ num. 18 raszo kad Pilviszkių (Suvalkų gub.) parapijonys nusiuntė praszymā ant caro vardo, praszdamy pavelinimo lietuviszkos spaudos.

Daktaras Pieteris, gimęs Vilkaviszchio paviete, po pabaigimo mokslo apszczyveno Ustiužne, Naugardo gubern. ir ten su gude apszczedė; dabar parbėgo Pieteris Lietuvon į Kaunā, nės Gudijoj' vargszas emė kursti, tai gi parsidangf-

no su burliokuciais Kaunan tikėdamasis atsigauti nū lietuviszkos dūnos. Pritraukimui ligonių, atspaudino savo vizitas su adresu ir iszdalino giminems o tiejie dalin žmonėms ir pasakoje kad tas iszgama gydąs nū visokių ligų.

Pasvalyje (Kauno gub.) mokslą einanti labai sumazėjo. Seniaus budavo daug daugiau; keletą metų atgal tikt vienų klierikų isz Pasvalio par. buvo net 9. Yra keletas ant daktarų iszėję, vienas inžinierius, visiems žinomas Petras Vileizsis. Tūm tarpū augsztesnius mokslus eina tiktai du, o klierikų nei vieno nėra.

Tautiszkumas po truputį ir bunda. Jaunesniejie noriai skaito „Ukinįką“ ir sziaip jau knigeles. Sunku tiktai yra dagauti jas. Pernai visus metus nieks neužneszė.

Pasvalyje isz senų seno yra dangybė davatkų ir davatkinių, ir kas įstabiausia, daugumas jų gyvena poromis ir nieko neatboje ant žmonių kalbų.

„Lietuva“ num. 51 raszo kad pietinėje Aprikoje esąs didis badas; maiszelis miltų kasztūja 12-15 dol. Žmonės minta driežais, szaknimis, medžių zievėmis ir bezdzionių mėsa, gyvūliai kas dien szimtais stimpā. Dėlto tegul niekas nesirengia į pietinę Apriką keliauti.

„Lietuva“ vaistams nū pesztynių rodyja įrengti žmonėms vakarinius skaitymus ir pakelti apsiszvietimo mislį tarp tamsūlių, tasyk jie pradės pats save gūdoti, o jau jeigu iki tam laipsniui pasikels, saugosis gerą garbę suterszti. Įrengti skaitymus arba vakarines mokyklas nebutų sunkiausia; rastusi norinczių ant to savo laiką paszvesti; tai gi czia reiktu vien gerus stengimus ant visūmeniszko labo sunaudoti, reiktu tik pritarimo ir paramos, didesnio viens kitam pasitikėjimo. Remkime kiek-

vieną gerą pasikėsiniimą, szalinkimės su pasibjaurėjimu nū sejanecių nesutikimus ir intrigas! Paliaukime sznairavę į vienas kitą, tegul kunigai ne jieszko kiekviename ne kunigo darbe bedievystės, kurios musų darbūse tankiai su pagelba mikroskopo nieks nesuras, tegul vėl ne kunigai nus-toja kiekvieną kunigą laikę už plėsziką ir sėtoją tamsybės. Padūkime viens kitam ranką darbūse ant visūmeniszko labo, o tasyk isznyks isz tarp mus tamsybė, pesztynės ir girtaklystė. Vienybės naudingumą ir reikalingumą kiekvienas supranta. Tai gi pasistengkime ją įkūnyti, atsizadėkime asabiszkų piktumų, paaukaukime jūs ant brolių labo.

„Tėvynės Sargas“ num. 6 raszo apie iszvezimą į Kretiną kun. Pranckuno ant 2 metų. Gudai turėjo priezastį ant Pranckuno už atkalbinimą vaikų gudiszkai melstis (kun. Pranckunas buvo prefektu Kaune prie amatnikų mokyklos) ir atsisakymą nū gudiszko pamokslo liudinįkams priesz prisieką Kauno kareiviszkame sude. Tada pirmėdis sudo pats prisaikino liudinįkus, nors yra paprotys, kad katalikus prisaikina visados kunigas, ir kun. Pranckuną apskundė kaipo ne paklusną Klingenbergui, tas Orzevskiui o szis net ministru.

Liepos mėn. pereitų metų, vieną žemaitį su lietu. knjoms užtikę parubežiniai sargai nusiginė net į Prusus. Žemaitis su knjoms atbėgęs atgal į Prusus pribėgo prie vežimo ant kelio o sargai atsiginę norėjo jį atplėszti ir gabentisi atgal, tame tarpe Prusų rubežiniai sargai atsiskubino pagelbon žemaicziui o gudų sargus nuvarė cipen į Klaipėdą.

„Rytas“ num. 42 raszo kad Vaterburio liet. polytiszkas kliubas 25 Lapkritį, pereitų metų, buvo iszkėles balių ant kurio atvyko ir „Mildos gie-

dorių draugystė“ isz Naujorko ir tikt per tai nusisėkė balius. Geistina kad ir kitur musų tautiečiai sektų „Mildos“ draugystę ir mokintusi dainūti; juk daina kaip ir muzika kiekvieno sužadina jausmus ir yra meili.

„Kardas“ num. 36 raszo kad skaitlius vakarinės mokslinės lankytojų siekia į 80 vyrų ir net 6 moterys. Gražu!

„Garsas“ 51 num. garsina jog jau atspausta knįga grovo Lėlivos, kuri ėjo per „Garsą“ „Padėjimas lietuvių tautos Rusų vieszpatystėje“ versta kun. A. Kaupo. Kasztūja 35 centus.

„Saulė“ 64 num. raszo jog p. Montvila, prociannikas nū „Garso“ keliaus į Waterbury prie „Ryto“ nž redaktorių. P. Montvilo vietą prie „Garso“ užims nesenei atvažiavęs isz Lietuvos p. Szliakys kaipo redaktorius.

„Lietuviszka Ceitunga“ 47 num. raszo jog ant Kursziszkių marių 20 Lapkritį, netoli nū Szaksvytės, žvejei patėmyjo, taip vadinamą vandens kelinę, ir taip didelę, kokios dar nėra matę. Toje dienoje po pietų treczioje valandoje pamatė žvejei, kurių buvo net 18 laivų, 500-600 metrų tolumė namo augsztume vandens stulpą iszsiliekiant, kuris statei per žvejus prie kraszto artinosi. Prisiartinus arcziaus prie žvejų iszveizėjo tas vandens stulpas apie 50 metrų augsztas ir sukosi apie savę, taip kad galima buvo mislyti, kad suvis ir į mares įsilies; vienok iszkilo dar augsztesnis ir pasuko į szalį nū žvejų iszilgai marių. Tokios vandens kelinės labai tankiai pasirodo ant kursziszkių marių ir žvejams yra didei priegadingos jei ant jų eina. Vieną kartą toks vandens stulpas iszsiliejo ant 12 laivų ir žvejei vos iszsigelbėjo. Tankiausia tōki stulpai pasirodo esant sziaurvakariniam vėjui.

„Nauja liet. Ceitunga“ num. 90 yra patalpinusi isz „Garso“ kun. Žilinsko kalbą kalbėtą ant „Sus.“ seimo. „N. L. C.“ padėjo tiktai „G. A. L.“ ir pilnų žodžių versmes nepadėjo isz kūr ėmė tą straipsnį, nors savo žines daleidzia tikt su versme paminint imti, ale pati to nepildo. Rodosi butų daug gražiau kad „N. L. C.“ pilnai paminėtu koks laikrasztis apie tai raszo ir talpina ką akyvo, o nesielgtu taip kad tikt viena „N. L. C.“ tegyvūja o daugiau liet. laikraszčių nei nebutų, nors yra apie 17 jau. Czia rodosi kad p. Kioszys polytiką varo priesz vokieczius nudūdamas kad lietuviai tiktai aplink Tilzę gyvena o daugiau jų niekur nėra ir neturi su jais jokio susiriszimo. Tas yra ir tiesa, nės „N. L. C.“ isz redakcijos mainais negali gauti, kaip kad visi laikraszčiai daro, bet jai savo laikrasztį siųsk o jų Ceitungą norėdams pamatyti turi nusipirkti. Priegtam ir nedora yra kad nieko nepranesza savo skaitytojams apie darbus kitų lietuvių ir jų mierius, nurodydama kad ir kitur lietuviai gyvūja bei darbūjasi. Atvykusius zemaiczius Tilzėn su žasimis vadina maskoliais jau (Num. 91 Muczynė) ir nežine isz kur toji mislis į galvą p. Kioszio įsikraustė? Rodosi reikėtu teisingai raszyti žines o ne taip kaip vokiecziai daro viską atbulai.

„Lietuviszkos Kalendros, metui 1897, su daugel gražių abrozų“ sustatytos Miko Kioszio, o iszleistos nū O. v. Mauderodės, Tilzėje. Kalendros yra szaunei storos, nės turi bė apgarsinimų 118 pusl. bet gali sakyti yra tuszczios, nės nieko nėra apie lietuvių gyvenimą tautiszkumą, visi kalbėsei yra tiktai iszgyrimas apszarvūtų galvažudžių (kareivių) ir kitų tuszczių pasakų. „Ant medžioklės Lietuvos giriose“ ir „Baisi pakalnė“ paimtos isz

„Vienybės“ o kas pažaditu skaitytojo dvasę, tai dovanai čia jieszkoti. „Tilžės Keleivio“ kalendros sustatytos p. Leco yra jau daug geresnės.

P. Peleđa.

Naujos paziuros ant tikėjimškos iszapazinties Maskolijoje.

Didei keistai iszrodo, kad „Novoje Vremia“, kuri laikūse vieszpataavimo caro Aleksandro III visad stodavo priesz svetimtikius, paremdama persekiojimą visų padonių rosiszku ne pravoslaviszko iszapazinimo, dabar pradeda kalbēt apie toleranciją ir lygybę visų tikėjimų ir peikia persekiojimą svetimtikių.

„Rosije — raszo „Novoje Vremia“ — stojosi galinga ir placzia žemėmis ne tiktai per Rosijonis; Vokiečiai, Lenkai ir kitos tautos dirbo ant to isz visų sylvų savo. Neteisinga pagaliaus iszmētinet kam už tai, kad jis iszapazysta kitokį tikėjimą. Senatas jau 1743 m. apznamenino, kad iszdūti paliepimai priesz žydus nesųkį davėsi jaustis ant abelno intereso valstijos. Visi tur savo nusidėjimus, o kartu ir savo užsitarnavimus istoriszkus. Valnai atsidusti bus galima tada kaip visi susiprasime, kad mieriū iszsilavinime visūmenės yra iszvieninis ir sutikmus darbavimasi ir sugyvenimas visų valstijos gyventojų, be skyriaus tikėjimų ir pagūdones dėl vienos kurios dalies valstijos sąnarių“.

„Peterb. Viedomosti.“ su džiaugsmu sveikina tą straipsnį „Nov. Vrem.“, daduriant nū savęs:

„Tiktai žmoniszkas darbavimasi vidurinė polytikoje centraliszko rėdo gal prisidėti prie pakėlimo ir moraliszkos galybės Rosijos. Bet, vienok, egoistiszka ir apskliamta suprastini biurokracija rosiszka, naudoja cariszka nūmonę už

pretekstą dėl persekiojimo svetimtikių. Nori tokiu budu užlaikyt vien savo tarnystės tiesas ir padidint savo neužtikrintą įtekme ant valdzios, ant savovalios paremtą. Reikia tankiai paantrinti tą teisybę, kad nors syki praszalinti isz prasos rosiszkos tą stangų ir neapkenčiamą toną, kurį sunaudoja kalbant apie syetimtikius, o kas po teisybei pritinka tiktai silpnaproziambei girtūkliai“.

„Nelaisvėje turime pasitaisyti ir pamesti piktus darbus bei visokius apsirikimus, nelaisvė, kaip o kora po nūdėmiszapazinties, turi mus grynais (czystais) padaryti.“

„Kas apszviecze savo mislis, dirba dėl apszvietimo kitų, naikina iszmingingai apsirikimus ir paklydimus mūsų gana didelius, kaip o ant paveikslo apsirikimus kad mes ne sykį pasikeleme savę priesz akis svieto kada patinka mus laimė, o patikus nelaimėi nustojame drąsybės, stiprybės ir pasitikėjimo. Kas naikina nepasitikėjimą ir nusiminimą priesz nepasisekimus, kas stengesi tai vis savyje ir kitūse panaikyti, tasai isztikro dirba dėl labo Tėvynės“.

„Jaunikaitis, kuris pasiveda garbei ir dorai, ne yra tinginiu, mokinasi ir lavinasi sztuvoja, moksle kariszkame ar ukiszkame, pramonės ar prekybos, niekados neapleidze reikalų savo Tėvynės, yra vertu sąnariu tos Tėvynės. Uzdūtis mūsų užsilaiko ne tiktai vien, kad mes naudą ir garbę patys rinktume, bet kad ant nieko nežiurėdami su gryną sąžine dirbtume nežiurėdami kas vaisius darbų mūsų rinks“.

Verti garbės tie zodžiai teisybės, kokių nū senei ne buvo girdēt praso rosiszko!

Pirmausia kalba žmonijos.

Atsakydamas szpaltose „Fortnightly Review“ pagal

teoriją zinomo naturalisto A. R. Wolleso apie pirmiausia kalbą žmonijos, p. Ch. Johnston padūda nū savęs naują ir gana originaliszka teoriją paėjimo sąnariu — skirtingos kalbos.

Visai bereikalo, pagal jo nūmonę, butu mokėtis, dėl iszriszimo szio klausymo naujas kalbas, turincias užpakalyje žilą praeitę, laikia ko jos liko visai iszvartytos. Lygiai be-naudinga mokėtis tarmes taip vadinamų laukinių tautų, daugelis isz kurių yra paėjunai senovės civilizātų tautų, turėjusių pilnai iszdirbtą kalbą, tūm laik kaip kitos, gal but, turi užpakalyje jau užmirsztą, arba dar neatidengtą praeitę.

Tikrą paėjimą tarmės pas žmones, pagal nūmonę autoriaus, reikia jieszkoti abelniam visom tautom kudikiszkam vebliojime. Panasziai tam, kaip viduriniam savo gyvenime žmogiszka sėkla pereina visas stadijas organizsko sustiprėjimo, taip ir pirmam vebliojime kudikio galima patėmyti paeiliniam susidėjime apsireiskimą elementų sąnariu — skirtingos tarmės. Pasiremdamas ant datyrimų Teno (Revue Philosophique už sausį 1876 m.) ir savo paties, autorius darodo, kad kaip isz vienos pusės kudikis turi daugybę yvairių krutėjimų, pakol nedagauna gabumo prie krutėjimų sąjausmių ir teisingų, taip isz kitos — jisai pilnai patjausmiai lavinasi panaudojime organų kalbos, prie ko pirmą laiką, trukije ilgo periodo, pas jį tėmyjama iszskyrei tiktai patbalsės, pavienės ar tankiai paantrinamos, kuriomis jisai iszreiskia savo visus jausmus. Tiktai už kiek laiko, po praslinkimo pereitinio periodo, kuriame atsiranda yvairios neiszaiszkina-mos pusbalsės, randasi, pagaliaus, tikros subalsės. Czionai p. Johnston pažymi vieną charakteriszka ypatybę kudikiszko vebliojimo, — palinki

mą be pertrukio paantryti tą ar kitą balsunę, susieinanti, pagaliaus, prie priprasto paantrinimo, beje: pa-pa. Žodžiam szio paskutinio periodo autorius pridūda jau objektyviszka prasmę, kada-gi balsės pirmo periodo yra ne daugiau kaip iszsireiskimu subjetyviszku jausmų kudikio. Pagaliaus po įtekme kalbos tarp kokios kudikis auga, jo ta kalba suvis nyksta.

Tame, kad tokia tarmė yra pilnai patvaliszka, iszreiskia savimi tiktai abelninį supratimą ir vienoda dėl visų tautų, autorius mato svarbų patikrinimą tame, kad jije yra isztikrujų atkartojimu individualiszko gyvenimo žilos praeitės žmonijos. Tolesnį patikrinimą savo teorijos p. Johnston randa gyvenime tautų, kalboje kurių apsireiskia charakteriszkos ypatybės kudikiszkos tarmės. Taip, ant paveikslo, polineziszkose tarmėse randasi daugybė zodžių, susidedanczių tiktai isz patbalsių ir dar daugiau, — į kuriūs eina tiktai patbalsės ir pusbalsės. Prieg tam patėmytina ir paminėtas augszcziau prilankumas prie paantrinimo balsunių arba ir pilnų zodžių. Tos ypatybės, kartu su skirtingu prastumu subalsių, piverczia autorių matyt tokiose tarmėse artymą analogiją su kudikiszka tarme ir dūti jom žilą senovę. Pas kiniszkus-gaivalus jisai pažymi sunkenybę, ypatiszka vaikam jau ne kudikiszko augumo, isztarime litaros r, pereinanczios pas jūs į l.

Delei augszcziau privestų faktų, analogijos sėkliszkos gyvybos žmogaus ir esybė kalbų su visai prasta fonetiszka sistema, pagimdanczias virszminėtas ypatybes, p. Johnston tvirtina, kad trukije didelio periodo laiko žmonijos kalba susidėjo tiktai vien isz patbalsių. Po tam užstojo periodas, kūmet prie jų prisidėjo

yvairios pusbalsės ir jau tikrai paskiau to pradėjo prisimaisyti subalsės, kurios skaitlingiau dabar ir randasi labiau išdirbtose kalbose.

Nekurios ypatybės polineziskos tarmės, kurioje patbalsės ima virszų, priverčia autorių, vienok, abejot, kad pirmiausioje kalboje žmonių kaip patbalsės; taip ir subalsės turėjo kokią tai pažymę dėl kožnos prasmę, nekurie likucziai kurios, gal but, užsiliko ir tokiose tolymose nū pirmiausio tipo kalbų, kaip sanskritiskos ir angliskos. Tas, vienok, nepateisina teorijos Wolleso, tvirtinancio, kad ta tikriausia aiskuma kalbos užsiliko jose pilnoje savo syloje.

(isz S. Pet. V.)

Degtinės monopolis Prancuzijoje

Jau daugumas vieszpatysčių pažino naudą monopoliaus. Prancuzije taip-gi dabar karsztai užsiėmė sziūm ir rupinasi apie tai ne vien tikt ant vietos, prie pagalbos autoritetų ekonomiszko mokslo, bet iszleido specialistus į Rosiję bei Szveicariję dėl geresnio apsipažinimo su tūm. Rosijo bei Szveicarijoje užvesta yra vieszpatystės monopolis; Holandijoje-gi tikrai ant nekurio skyriaus degtinių.

Sąnariai prancuziskos akademijos prie kurių atsiszaukė valdže, iszsitarė, kad dėl apsergėjimo pilnos rektifikacijos degtinės, reikia užvesti vieszpatiszką monopolį. Apart to, reikia uztvirtit tiesomis, visus skyrius alkogoliaus ir jo produktų, kurie gal eiti į vartojimą. Akademije pripažysta taip-gi už reikalingą užginti pardavinėjimą spiritinių esencijų, kurios eina ant iszdirbimo visokių gėrymų ir yra didei paoringais nūdais.

Prancuziszka akademija iszrinko tam tikrą komisiąją dėl geresnio isztyrimo visokių produktų, kurie eina ant iszdirbi-

mo degtinės ar spirito, ir isztyrimai tie bus perstatyti dėl perziurėjimo akademijai, o rezultatai padūti valdžiai, pirm negu bus apie tai įneszta perlamentę.

Ypatingas gaivalas.

Bengalijoje,*) pagal pranešimą indiszku gazetų, užsiliko vienas gaivalas, kurį reikia priskirti prie taip vadīmamo „cigoniszkojo“ gaivalo. Jisai skiresi į daugelį pamilių ir yra žinomas po vardu „bediija“. Sunku įspėti, ar visa bengaliszka Bogema, žinoma po tūm vardu, užgyventa vienu tūm gaivalu, ar toks užvardijimas priskirtas tikrai keletai atskirių gaivalų, vedanczių vienodą gyvenimą. Neužginčijama, vienok, kad labiau ypatinga isz tųjų pamilių yra pamilija „upinių bediijų“ kurie visą savo gyvenimą praleidžia ant vandenio, ypatingūse laiveliuose. Tai – trumpas cigaras, teisingiau milžiniskas kokonas**), turintis dvi ne didelės skylės isz abiejų galų. Skylės tos taip mažos, kad tukus žmogus negal įlyst. Kožnam tokiam laivelyje tialpa visa szejmyna. Keletas tokių laivelių iszrodo kaipo plaukintis kaimas, kuris labai tankiai persikele isz vienos Bengalijos upės į kitą. Su ant žemės gyvenanczais gyventojais tie „bediija“ ne tur sineszimo, nors iszpazīsta vieną tikybą – islamą. Vienok jie musulmanai tikrai isz užvardijimo, ir teisingiau butu priskirti jū prie tautos, neturinczios nei kokio tikėjimo arba kad ir turinczios, tai labai neiszplatintam supratime. Jie – pasekėjai poligamijos.***)

Jų paczios taip-gi ir jų tar-

*) Dalis Britaniszkos Indijos Pietinė Azijoje.

**) Vabalai ką szilkus iszleidže apsisuka savę plonais kaipo voratinkeis szilkų siūleleis ir iszrodo kaipo pailgas kamūlys, vadinamas kokon.

*** Veda keles paczias

nai, tur jū maitinti ir apdengt; patys jie tranai placziausiam supratime to žodžio. Jie retai kada iszlenda isz savo laivelio, iszleidę savo paczias ant kranto, kurios užsima tenai smulkia pardavyste, burymais ir tt., bet vakarop, kaip ten ne buk, tur sugrižti atgal. Vietiniai gyventojai jų neužkenczia ir niekina, ir „bediija“ užmoka jiems tais pat pinigais. Gyventojai krantiniai didei ne meilei sutinka tokį ypatingą laivinį – kaimą, laukdami nū jų viso blogo, kadan-gi jie niekumet ne niekina viso to, kas pagal jų nūmonę, ne savo vietoje padetas. Bediija klauso tikrai savo virsziniko – serdario, kuris ne tikrai ką daro tarp jų taiką, bet ir mokestis renka.

(isz S. Pet. V.)

Turtas ir laime.

Isz gudiszko.

(Tąsa.)

Laikas ėjo linksmi ir greitai. Vestuves Rudolfo su Antuaneta buvo nutarta atlikti 24 dieną Liepos, o Valerijos su Samuelium 26 d. Rugšėjo.

Vieną dieną pradzioje Birzelio mėnesio, kada Valerija ir Antuaneta, sėdėdamos su siuviniu rankose, sznekėjosi su Samuelium, prisiartino grovas ir tarė:

— Vaikeliai mano, atėjau jums praneszt, kad visas mūsų planas link vestuvių Rudolfo tur atsimaityt; ką tikt dabar gavau laiszką nū kunjgaiksztiens d'O.... tavo tetos, Antuaneta. Jijė raszo, kad silpnumas kojų ne velyje jai atvaziūti ant vestuvių savo gimnaitės, ir praszo atvaziūti pas ją ir-tenai atlikti vestuves.

— Ir ką tu mislyji, tėve? – užklausė Valerije, žiurėdama isz szalies ant Samueliaus.

— Užpraszymas toksai ne gal but paniekjtas tūm labiau kad tam jokios prieszingos aplinkybės nēgalima rasti. Asz

pažinau isz seniau ją kada ji ne buvo dar naszle, didei meili moteriszke, o kadan-gi ji yra tikra sesū tėvo Antuanetos, ne galima atsisakyti nū artymesnio susipažinimo. Asz atsakau, kad mes priimam užpraszymą ir iszvaziūsim antrą ar treczią dieną Liepos mėnesio. Dabar, likit sveiki.

Kada grovas atsitolino, Valerije pasilenkė prie Samueliaus ir paklausė tylei:

— Naujas planas tėvo jums, mą rodos, nepatinka?

Samuelius gilei atsiduso.

— Persiskyrimas su jumis ant keletos sąvaiczių ir linksmybės jusų ant iszkilmių, ant kurių asz negaliu imti dalyvumo, ne gali but mą linksmos. Ne atsisakykite, atlyginime už tokį rupestį, – pratarė jisai po valandai, – atvaziūkite su visa szejmyna pas manę į villą, kur pirmą kartą turėjau laime jus pažiti.

— Gerai, prisizadu, – atsakė greitai Valerije. Kaip greit užsiminė apie tai tėvui ir broliui, tūdu tūj' sutiko.

Diena, paskirta dėl iszvaževimo, buvo didei grazi; nei vieno debesėlio ne buvo matyt ant dangaus. Apie dvylikta adyną visi jau buvo pasirengę ir iszkeliavo. Vyrai joti, o mergaitės karietoje važiavo.

Rudengofas, vasarinė rezidencija bankieriaus, iszrodė puikei.

Įvaževus į aržūlų pavėsį, Antuaneta tarė: — Žiurėk Valerije, koks puikus namas, nei joks grovas ne tur tokio, asz mislyju bus linksma tav tenai.... Valerije žiurėjo ne ant puikumo villos, tikrai ant valdytojaus jos, kuris stovėjo ant paskutinio trepo gonkų, kad sutikti sveczius.

Samelius pasistengė ko meiliau apsieiti su artymais jo dusziai svecziais. Viskas czion buvo parengta dėl pasilinksimimo.

Ant rytojaus po pietų jau-

niejai susirinko į salę ir Valerije, užtėmyjus, rojalį ir daugelį natų ant etažerkos, papraszė Samuelių pagrajit ką nors. Niekados Samuelius ne grajijo taip puikei, kaip szioje valandoje.

Kada atgarsis paskutinio akkordo nutilo, pagyrimai ir rankų plojimai girdėtis buvo ne tikt salėje bet ir nū terrasos, kur sėdėjo senas grovas ir baronas, ir tiktai Valerije, kuri klausė, pasirėmus ant rojaliaus, nieko ne pratarė; bet, kada Samuelius norėjo pasikelt, jįjė, pažiūrėjus ant jo, tarė: — Ne, ne, asz noriu dar paklaust jus; pagiedokite ką nors. — Samuelius sėdosi, pažiūrėjo ant Valerijos ir užgiedojo rolę „Edgaro Luczijoje“; kur prigautas jaunikis skundžesi ir iszmėtinėje savo mylimajai.

Szirdis Valerijos plakė smarkiau; tas sujudinantis balsas, tai kvėpūjantis karszcziu, tai plaukentis kareziu gailezcziu, pergalejo ją galutinai; ner viszkas drebulys apėmė ją ir jai rodėsi, kad ji pati yra tame kaltinama.

— Jus giedate, kaip tikras artistas, — pratarė jįjė, kada jisai pabaigė, — bet dėlko jus paėmėt tą ariją?

Samuelius paėmė jos ranką ir pabucziavo.

— Atleiskit mą, — pratarė jisai, patėmyjas, kad ji tūm labai užgauta, — asz patsai ne sizinau kaip mą tas atėjo į galvą. Kaip jus iszbalot! Daugiau negiedosiu be jusų paskyrimo.

Ir vėl apturėjas szirdingas padėkavones, Samuelius papraszė visus pasivažinėt ant azero; bet tas seniam ne labai patiko.

— Mieli draugai, — pratarė Mavrikijus, — trauke ir manę toks pasilinksminimas, bet po gardžių pietų asz velyju pasėdėt ant terrasos. Mislyju, kad ir draugas mano, grovas M... sutiks su manimi, o jus, jau

niejai galite eiti, nės po teisybei, dėl jus yra toks pasilinksminimas labai smagus, kadangi galite mislyt, kad plaukote vilnimis svietiszku linksmybių.

Tu, dėduk, visad moki patėisint savo tinginumą, — patėmijo, jūkdamasi Antuaneta; — bet tu visai užmirszi, kad prie to plaukymo vilnimis svietiszku linksmybių truksta audros.

— Ką gali žinot, — patėmijo Valerije, — gal but, kad dėl iszbandymo musų stiprybės dalis musų siųs ir audrą; szia dien troszkus oras, ir mą rodos, kad tenai tolumoje matytis debesėliai.

— Kas per iszmislai! dangus taip giedras ir niekas ne reiszke ant audros, — atsiliepė Antuaneta ir prisilaikydama peties Rudolfo nubėgo trepais terrasos; Samuelius pasiskubino paskui jūdu sykiu su Valerije ir pavėsingais takeliais parko iszvedė svezčius prie kranto azero.

Pakrasztyje azero, tarp pri-rakytų prie kranto valtelių yvairaus didumo ir pavyzdžio buvo viena didelė papūszta kvietkomis ir kauraus, kaip matoma parengta dėl pasivažinėjimo. Rudolfas ne smagei pažiūrėjo ant dviejų irtojų, sėdinczių joje.

— Samueliau, panaszus parengimas ne dūda garbės jusų fantazijai; prisipažystu, asz suvis ne noriu vėžtis prie dalyvumo tiedviejų vyrų; o kaip tėvas ir dėdė turėjo gerą mislį pasilikti namieje, tai asz rodyju geriau paimti szūdvi valteles ir kožnam pavėžit savo žiuponę.

Rudolfas labai geidė nors ant kiek laiko atsiskirti ir tiktai dvieje pabuti.

— Asz labai pagiriu tokį užmanymą, jeigu tiktai grovytė sutinka ant to, — atsakė Samuelius.

Valerije neturėjo nieko priešingo tam. Jįjė dar vis rodos girdėjo griebenczius už szirdies zodžius dainos Samue-

liaus, tie zodžei dar vis skambėjo jos ausise ir jįjė norėjo keletą zodžių pasikalbėti su Samueliumi.

Abi poros sėdo į valtis ir persiskyrė; prisizadėjo už poros adynų sugrįžti ant szios vietos.

Rudolfas pasuko kairėn ir plaukė pakrante; Samuelius leidosi į vidurį azero, kur tolumoje matytis buvo salukė, apaugusi pavėsingais medeliais Vos užmatoma toluma azero buvo tyki, kaipo zerkolas; nei mažiausias vėjalis nejudino pavirszio vandens. Iszlengvo irdamasi Somuelius negalėjo atitraukti akių nū savo draugės, kuri savo lengvose baltose drapanose iszrodė kaipo deivė, iszėjus ant pavirszio vandens, kad pasidžiaugti savo grazumu zerkoliniūse vandėnise.

Szirdis Samueliaus taip ir kelėsi; vidurinis jausmas kalbėjo jam, kad neužkanta grovytės jau isznyko ir davė vietą sajausmui, kuriame dar ji negalėjo tikrai susiprasti. Ir jisai pajuto norą iszgirsti isz jos lupų nors vieną zodį.

Padėjas irklus, Samuelius pasilenkė prie savo draugės kūm tai užsimislyjusios.

— Valerije, — tarė jisai, — acziu labai jums už jusų szia dieninį atsilankymą pas manę; asz neiszpasakytai jaucciūsi laimingu, kad galiu priimti į namus savo tą, kuri neužilgo bus sziczion karaliene ir valdėnu.

— Ak! kaip asz norei vėzvau tai nei isztarti negaliu; asz jaucciau, kad jums ilgu be manes.

— Acziu labai už szūs zodžius, o taip-gi ir už tai, kad ne atsisakėte pasiplaukyt su manimi. Pirmutinį kartą mudu dviese ir asz negaliu ant toliau užlaikyt savyje troszkimo paklausti jusų: ar jau užgeso jusų szirdyje neapkanta manes, nės tas didei kankina manę ir kožną syki, kada tiktai

apie tai pamislyju, neapsakomas vidurinis skausmas grauže manę. Viena tiktai mislis nustoti jusų iszszauke manyje audras tokių jausmų.

Aiszkus raudonumas plyks-telejo veidūse Valerijos; jįjė norėjo atsakyti, bet susimai-sziusios mislys jos galvoje atėmė balsą. Jausmai, kilę joje, taip aiszkliai atsimuszė jos akise, kad Samuelius atsiduso lengvai ir džiaugsmingai.

— Asz ne noriu reikalauti nū jusų, Valerije prisipažinimo ir net ne turiu tiesos, kadangi asz ne esu krikszczioni-mi; bet kada kriksztas panai-kys paskutinę perškirą, dalinanczia dabar mus, o! tada, sakykite, ar galėsite jausti savyje nors dalelę tōs meilės, prie to žmogaus, jusų vyro, kokią jus savo ypata iszszaukete manyje?

Kurtus balsas griausmo pertraukė jiedviejų kalbą; abudu pakėlė akis augsztynt; nežine isz kur radusieje debesėlei slinko artyn su neapsakomu greitumu. Pakilo vėjas isz tos szalies, atvėso oras ir virszus azero pradėjo mirgėti. Samuelius pagriebė irklus.

— Tūjaus pakils audra, — pratarė jisai, — reikia skubintis plaukti prie salutės, nės nū kranto jau per daug toli, kad iki vėtra užeis, priplaukti but galima.

Jisai pradėjo irtis artyn salutės aiszkliai atsimuszanczios ant pavirsz azero; bet audra jau davėsi jaustissavo pradzioje, kas minuta vis labiau temo, zaibai reze tamsumu apsiaustą dangų, vėjas piktai siautė, kilnodamas vilnis ir nedūdamas sparcziai irtis. Valerije nežinojo kaip laikytis ir bijojosi pakrypt į szoną ir į vandenį pulti.

(Toliaus bus)

Nigilistai

Tragedija III veikmese

Paraszyta isz atsitikimo 1881 metų
laikia užmūsų caro Aleksandro II.
Parasžė Jonas Grinius.

Veikenczios Žmogystos.

<i>Petrovna</i> (pati ukėso Michailovo).	
<i>Michailovas</i> (ukėsas)	<i>Melikovas</i> (kancleris)
<i>Liudmila</i> (nigilistka)	<i>Aleksandra</i> (adjutantas)
<i>Želabovas</i>	<i>Kaktovas</i> (paslapt. urėd. caro.)
<i>Perovska</i>	<i>Caras Aleks. II ir Aleks. III.</i>
<i>Kibalczikas</i>	} <i>Prokuratorius</i>
<i>Risakovas</i>	
<i>Grineveckis</i>	} <i>Sudžia I ir II</i>
<i>Chalturinas</i>	
<i>Svininas</i>	} <i>Apiginėjas.</i>
<i>Sukin</i>	
<i>Lapkin</i>	} <i>Tėvas Risakovo.</i>
<i>Sobakov</i>	
<i>Durakov</i>	
<i>Triapkin</i>	
<i>Starszina</i>	
<i>Desėtninkas.</i>	

Pirmoji veikmė.

ATSITIKIMAS I.

Scena perstato vargingą grinczią rusiszko ukėso; viduryje grintelės stalas; pas stalą lopszys, kampe spinta ir kakalis. *Petrovna*, sėdėdama ant sūlo supa kudikį.

Petrovna (pakėldama akis augsztyu). Dieve visogaliniausias! susimylėk ant mano nelaimingo kudikėlio. Atsiųsk dvasę szventą ant starszinos, idant suminksztytu szirdį jojo, ir mano vyro praszymą iszklausytu.

Dieve geriausias ir mielaszirdingiausias, susimylėk ant mūsų, iszklausyk mano praszymą, nedaleisk szitam kudikėliui badu numirti. Dieve mano! už ką mus kankini, argi mes butume taip sunkiai nusidėją prieš tavę (pasilenkus ant kudikio).

Mazulėli mano, argi ir tavę Dievas baudžia už nusikaltimą tėvelio, dėlto, kad popo neklauso ir cerkvės nelanko?

Michailovas (jeina). Ar durnaropių užsiėdei! ir vėl jau paikszasias giesmes popo zembil!

Petrovna. Mykole, bijokie Dievo, perstok nors kartą bliuznyti; matai pats, kad Dievas mus kankina už nūdėmes.

Michailovas. Szalin su savo nūdėmėmis! gana jau mą galvą prikvarszinai su savo Dievais ir Szventais. Pramai dieną ir naktį, o tikt nieko nedūla, o tiems, kurie niekad nesimeldžia, vargdienius skriaudžia ir kaip dielės siurbė mūsų kraują, tai tiems Dievas padeda. Susipraskie, kur čia teisybė? Ar tu turi protą?

Petrovna. Gana jau, gana! tu visados tą patį pliauszki. Geriausias pasakyk ką girdėjai pas starsziną? Ar iszprasziai palukio?

Michailovas (mostelėjas ranka). Ką tu pas tą biesą iszpraszyai, kada verkdamas meldžiaus palukėt padotkų, tai taip iszirdo, kad liepė manę iszmestie už durių, o kad da nesiskubinau, tai spyrė į pakinkį, surikdamas: „szalin szuns vaikia!“

Petrovna. Tai, kas per biesas pastojol!

Michailovas. Szirdis mano pusiau plyszo isz gailėsczio, kraujas gyslose virė, kumsczios mano drebėjo isz piktumo, kad ne szitas kudikis ir tu, mano mieliausia! tai starszinai bucziau kaulus sulaužęs, bet kaip pamisliju, tai vėl žmogus nusizemini, idant savo gyvastį paaukauti dėl kito.

Petrovna. O rasztinjkas neužstojo už tavę? gal visai jojo neprasziai?! kaip girdėt geras žmogus.

Michailovas. Tas, latras!? Ką tas sznekėjo, tai jau nenoriu nė sakyti.

Petrovna. Sakyk, neslėpk, gal užsiminė ką apie manę? tai užtai tu nenori pasakyti!

Michailovas. Dūk mą atsilsėti.

Petrovna (stoje). Michailove, asz žinau, kad tai apie manę buvo kalba, neslėpk szirdele mano, ar asz jau tav nepatogi, ar ne meili? Pasakykie mano karvelėli?

Michailovas. O, jūs bobos, bobos, geriausias butu kad jūs pasikartumėte, su savo meile. Namūse nėr kas į burną įdėti, o tu da szneki apie meilę.

Petrovna. Tai sakyk, ką rasztinjkas kalbėjo?

Michailovas. Tas beprotis, pasivijęs manę ir už sasparos pasislėpęs, sznabzdėjo mą į ausį, jog starszina turi minksztą szirdį dėl moterių, už tai atsiuski, girdi, savo paczią. Laimė to begėdzio buvo, kad umai praszalino, nės bucziau akis apspjovęs.

Petrovna. Tai teisybė, kad vaitas ant moterių mielaszirdingas! nės kiek kartų mūsų kaiminka Maxienė eina praszyti jojo, tai visados padotkus už jają užmoka, o ji turbut turtingesnė už mus!

Michailovas. Tylėk boba, nemislyk, kad asz mulkis!

Petrovna. Matyti, kad esi mulkis, nės kad manę pas starsziną leistung, tai nū padotkų butum liūsas.

Michailovas. Begėde, kaip drįsti prieš savo vyrą taip kalbėti ar tai tu nežinai už ką padotkus už Maxienę starszina užmoka? Ar tai tu ir nori begėdiszka moteria pastoti? Asz to nedaleisiu, kad ir badu mirsiu!

Petrovna. Kad kvailas, tai kvailas, prazukie pats, o asz noriu gyventi! Matai kad mą reikia geresnės drapanos ir asz noriu tarp žmonių pasirodytie, atlankytie nors kartą ant mėnesio cerkvę. Priszziurėk Maxienei, kodėl isz jos nieks nesijūkia, nės, pamatę gražiai pasirėdziusę, ne vienas ir kepurę nusiima, o ant manęs nudriskusios nieks nė sznaira akia nedirs-teleja. Kas mą isz tos dorybės žmogaus, kad nualęs

Michailovas. Žmona, žmona, kur tavo protas kur sązinė, ar tai taip tiki į Dievą ir savo popus, ar asz nesakiau, kad pas tavę fikėjimas tikt isz papratimo ir tavo paikszumo; argi drįstum peržengti prisakymą ir sulaužyti prizadą savo vyrui dūtą? Argi norėtum dėl pinigų subjaurinti savo vardą. Velyk nieko nematyt ir badu numirt, kaip paleistuvystės dasileist.

Petrovna. Bet suprask, mulkiaus, jog asz troksztu labo dėl mūsų visų, žinai kad ryt ateis starszina su desėtniku, viską sulicitavos, o mes liksime tikri elgėtos, reiks valkiotis po grinczias ir praszinėt kasnio dūnos.

Michailovas. Tegul manę perkunas ant szitos vietos užtrenkia, jei asz daleisiu starszinai užgrėbti mano grintelę, tūs rakandus, kuriūs per keletą metų kruvinu prakaitu surinkau! (vaikszcziodamas po grinczią). Na, tegul tas gyvatė ateis, pamatysi, kaip asz jį su szitomis rankomis užsmaugsiu ir jojo

prakeiktą dvasę iš koserės išleisiu.

Petrovna. Susiprotėk, ką kalbi, žinai, kad pasiprieszini-
mas prieš valdžią vis tas pats, kad priešžitumės pacziam cie-
sorini.

Michailovas. Nesznėkėk apie valdžią ir tironą ciesorių,
ba manę tūm į pasiutiną vedi. Ar tu nesupranti, kad vie-
nintėliai per valdžią ciesoriaus ir jo lupikų mes vargą vargs-
tame ir badą kencziame?

Petrovna. Meldziamas, tikt tylėk ir nesiprieszyk starszi-
nai ir ne sznėkėk ant ciesoriaus, nės žinomas tav žandarų ir
sznipukų sargumas, pagriebs ir nepasijusi, kaip kabosi ant
virvės, arba Siberijos kasyklose prikaustytas prie tekinio tap-
si nukankyntas.

Michailovas. Tegul dedas ir taip, žut ar but, asz jau ne-
galiu toliau kentėti.

Petrovna (palukėjus). Mykoliuk, vaikas alkanas ir asz
da nevalgius visa diena; silpnumas mano kojas pakirto, mel-
dziamas, daryk ką žinai, tikt gelbėk mus nū bado.

Michailovas (atidaro spintą). Nieko nēr, viskas kaip
iszszlūta, tikt viena pluta apmusijusios dūnos.

Petrovna. Bandyk da pas Morkelį nusidūti, mažu pabar-
gūs?

Michailovas. Kur tav žydas dūs ant palukio, zinodamas,
jog mūsų grintelė ant licitacijos iszstatyta.

Petrovna. Ar žinai! neszk paskutinę skepetą užstatyti,
tikt badu negalima mirti.

Michailovas (ima skepetą). Bet kas bus toliaus tai vie-
nintelė tavo drapana. (iszėina.)

Petrovna (viena). Mat koks mano vyras mulkis; kas
mą blogo atsitiktų, kad pas starsziną leistu? Mano szirdis
prijauczia, kad starszina manę myli. Maxienė nē perpuse
nēr tokia patogi, kaip asz: penkiais metais senesnė, po 3-am
kudikiui, o asz da jaunamartė, neseniai apšivedus; jeigu gerai
nusisektu, tai pasirėdzius ne vieną starsziną pritrauksiu.
Durnas mano vyras, ką asz su jūm galiu daryti? Reiks mą
jį pamest! Kad nors greicziau pareitų, nės skilvys tuszczias,
ne dūda atsilsio. Lauksiu rytojaus, kaip iszganymo duszios
(žiuri į veidrodį). Asz mokėsiu su starszina ir rasztinju su-
sibicziuliūti. Kaip ilgai nepareina, gal įkliuvo į rankas žan-
darų. Su mano vyru nēr ką jūkauti, jis toks stacziokas ir
tiesioginis, ką jaučia tai iszpliauszkia. Nēr ką su jūm abe-
joti: karczemoje užpykęs pradės keiktį valdžią, carą ir papuls
į žabangas.

Michailovas (pargrįžta parsinesza silkę, dūnos svarą ir
stūpą druskos). Dabar pasidrūtysime vos, vos gavau; isz-
lakszcziau visas karcziamas, tikt pas Berelį gavau silkę, svarą
dūnos ir stūpą druskos.

Petrovna (deda ant stalo). Valgyk Mykolėli, mažu
paskutinį kartą savo grintelėje.

Michailovas. Negaliu. Kakle mą kartu, kaip pažiurau
ant to valgio, kuris mažai ką vertas, o tiek darbo kasztavo!
o da labjau mą liūdna, žiurint ant mus vargo ir ant szįdieni-
nio stovio draugijos. Kaip pamislįji žmogus, tai neušimoka
vargszams ant svieto gyventi. (barszkina į duris).

Petrovna. Mykol, barszkina į duris, turbut starszina ir
desėtnikas atėjo, pakavok nū stalo.

Michailovas. Kas ezia? (atidaro duris).

ATSITIKIMAS II.

Liudmila. Pavelykite mą pasilsėti ant valandėlės jusų
grintelėje einu į Petropilę.

Petrovna. Sėskis tamsta; matyt kad nuvargus.

Liudmila. Acziu jums draugai mano, jog manę priimate,
nēs isztikro esu nuvargus, atsilsėsiu ir tūjau eisiu į Petropilę.

Michailovas. Gal tamsta pavelysi su mumis užkasti! ne
esame turtingi, nės kūm turime, tūm priimame isz szirdies.

Liudmila. Acziu jums, geri žmonelės, neesu alkana; bu-
tu nedoru isz mano pusės skriausti jus, vargingus.

Petrovna. Tamsta mūsų nenuskriausi, jau mes prilipom
liepto galą, ryto ateis starszina ir desėtnikas, sulicitavos mūsų
grintelę ir visus baldus už padotkus.

Liudmila (atsistojus). Tai tikra galvažudystė ant viesz-
kelio! Tas tironas, kuris nežino turtų galo, atima paskutinį
kasnj dūnos, tai vis tiek, kad jums gyvasį atimtu!

Michailovas (padūda Liudmilai ranką). Szirdis mano
nudziugo, kada iszgirdau isz tamstos lupų szitūs zodzius; ma-
tau, jog mūsų tėvynėje atsiranda daugiau žmonių, vienaip
mislijanczių (isztraukia proklamaciją). Ką tamsta pasakysi
ant szitos proklamacijos? Priesz valanda radau pas duris
karcziamos, daugelis jujų jau pateko į rankas policijos.

Liudmila. Perskaityk tamsta, paklausysime. (Michai-
lovas skaito).

BROLIAI IR SESERS!

Atėjo laikas visiems sunams ir dukterims Rosijos supras-
ti nelaimingą padėjimą mūsų tėvynės rankose caro Aleksan-
dro II, to didžiausio tirono liūsybės ir mokslo. Supraskite,
dėlko mūsų Rosijoje taip turtingoje žemėje vargas vieszpa-
tauja? Dėlko mūsų prakilniausi jaunikaicziai žūsta kasyk-
lose Siberijos. Dėlko mūsų mokyti vyrai pasislėpė į užrubežį?
Dėlko visas svietas Rosiją vadina kraujageriszka vieszpatyste,
o mūsų carą tironų? Dėlko pas mus vieszpatauja tamsybė?
Visos tos nelaimės paeina nū caro, to tirono. Ukėšai Rosijos!
kam miela tėvynė ir liūsybė, kurią mūsų bocziai apgynė, lie-
dami kraują, su tautoriais ir kitais nēprieteliais kovodami,
žiurėkite szįdien, kokį mes baisų jungą caro neszame. Tas
jungas baisennis už tautorių nelaimę, už Egipto kalėjimą!
Kodėl gi mes civilizūti žmonės atidavėm neaprubežiūta valdžią
vienam carui? Supraskite, kam tarnaujate, kas jus žudo ir
vargina! Tai Gotas Vandalas caras Aleksandra II, kuris ne
tur nē laszelio Slavėniszko kraujo. Visiems žinoma, jog nū
Petro I mūsų despotai, per apšivedimą su vokietėmis, prazudė
savo tautą. Žinokite, jog tas tironas sunaudoja 32 milijonus
rublių ant savo paleistuvysczių, o jojo szeimyna ir giminė,
kurių priviso daugiau, kaip kurdupelių Vokietijoje, paima
arti 500 mil. rub., tai veik visi pinigai Rosijos; ant apszvieti-
mo paskirta tikt 200,000 rublių. Ar nelaikas pabusti isz
miego, pataisyti savo klaidas, tai yra nusikratyti jungą tirono
caro. Ne viena tauta pasivalnimo isz žabangų despoto, arba
nēprietelių, tikt vienintėliai per revoliuciją, už tai mes suns
Rosijos, kuriems brangi tėvynė ir liūsybė, tverkite už ginklo,
idant visi, sekdami paveikslą Minino, Požarskio ir kitų gar-
bingų vyrų, pasivalnytume nū begėdiszko jungo. Padarykime
galą carui, kaip padarė mūsų bocziai Maskvoje su Ižedimi-
tru I, arba prancuzai su Liudviku XVI. O tikt tada mūsų
tėvynė pastos laiminga! Lai gyvūja revoliucija!

Lai gyvūja valna Rossija! (toliaus bus)

Margumynai.

— *Užkasimas gyvų Kinūse.* Senovinis budas užkasimo gyvų žmonių, pagal jų pritarimą arba priverstinai, neužgeso dar Kinūse. Dalis szi sutinka ypatas, kurios yra sunkenybe materializska ar moralizska dėl savo szejmynos, beje: užmuszėjai, vagys, neperstojanti rukti opiumą arba užkrėsti neiszgydoma liga. Apie panaszų atsitikimą, buvusį neperseniai, raszo viena gazieta. Aplinkinėje Czonglok gyvena tula szejmyna, kurios tėvas didei mėgo rukti opiumą. Idant užganėditi savo norą, pardavė savo žemę, po tam paczią ir sunus; kada gi ir vėl neteko pinigų, pradė jo vogti nū savo giminių. Tie nutarė užkasti jį gyvu į žemę. Nusprendimą priėmė ramei, meldė tiktai idant burną uždengtu pirmiau žole, o ne tiesiog bertu smiltis. Viskas tas nutiko ant pievos, kur buvo dalyvais visi giminės ir jo artymiejie.

Kiniečiai aiszkina ir tikl, kad posmertinis gyvenimas yra bėgis dabartinio gyvenimo ir dėlto pasidūda po tokio nusprendimu. Jie tiki kad tas, kuriam galvą nukerta, po smert nesazi tają po pažasczia ir vis anam sviete gyvent neperstoje.

Kinūse yra keli skyrei bausmės ir tūm bausmė didesnė kūm smarkiau žeidžia kuną. Lengviausia bausme yra pakorimas, po to užkasimas gyvu, nukirtimas galvos ir tt.

Apgarsinimai.

Labai pigai parsidūda farmą turinti 48 akrus žemės. Prie farmos puikus sodas; trobos taip gi dar geros. Jei nori pirkt kreipkis pas
James Beacham
Photographer
Plymouth, Pa.

Didelis Balius.

Draug. Szv. Mykolo isz Wilkes-Barre, Pa. renge balių ant 19 d. Sausio 1897 m. ant sūlės Landmesser's. Kaip vietiniai, taip ir isz aplinkinių teiksītės pributi ant mineto balius: vyrai ir merginos, bei apsivedę. Muzykė bus konogeriausia ir grajjs yvairius szokius. Prasidės vakare ir trauksis ko vėliau. Balins pripūla Utarnjko vakarą. Tikietas vyrams tiktai 25 c., merginos už dyką gal ateit.

Visus meilingai užpraszo
Komitetas.

Adresai

- Centralizskų virszinjkų draug. „Tėvynės Myletojų“.
Prezidentas
J. Kazakevycze Box 391 Hazleton, Pa.
Kasierius
J. Miliaukas, 808 W. Centre str. Mahanoy City, Pa.
Sekretorius
P. Mikolainis Bx. 52 Thorp, Wis.
Apdirbėjas
T. Astramskas Bx. 200 Minersville, Pa.

Lenkiskos knygos

- maldų, pargabentos isz užmarės.*
Gauamos pas Jūz. Pauksztį.
Weetchalenie duszy pobożnej, zbiór nabożenstw i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorakcia zali i psalmów \$1,50.
Zloty Oltarz cayli zbiór nabożenstw dla chrześcian i katolików \$1,90.
Oltarzyk czylil zbiór nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 70 c.
Wyborek nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 50 c.
Maty zloty oltarzyk dla pobożnych dzieci katolickich 45 c.

Knigos

- pargabentos isz užmarės: Maldų knygos,*
Aukso Altorius, arba Szaltinis dangtesku skarbu 2,00 iki 3,00.
Garbe Dievuj ant aukszybės „ „ „ \$1,50.
Balasas Batandėlės 1,25c., 1,50c. ir 2,00c.
Kniga giesmių arba Kanticzkos „ „ „ 75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveikelo kanticzkų 75c.
Istoriskos dvasiskos italpos knygos,
Gyvenimas Vieszpaties Jezaus Kristaus, 75c.
Istorija seno ir naujo Istatymo su abrozėl. 15c.
Istorija seno Istatymo „ „ „ 25c.
Gyvenimas Marijos „ „ „ 30c.
Menuo szwenciausios Marijos Panos 30c.
Sopulej Motynos Dievo „ „ „ 30c.
Evangelijos supulkeis apdarais 1,00c.
Gyvenimaj Szwentuju, ant visų metų kożnos dienos, pirma, antra, treczia ketvirta ir penkta dalis už kożną dalį po „ „ „ 65c.
Gyvenimas szv. Benedikto Labro „ „ „ 10c.
Stebuklai Dievo Szvencz. Sakramente 40c.
Istoriskos knygos svietiskos italpos.
Istorija Lietuvos „ „ „ 30c.
Trumpa senovės Lietuvių Istorija 10c.
Aplinkraaztis kun. Petravyciaus į Vilniaus džiakonystės kuningus 1870 m. „ „ „ 5c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, grafi knigutė kurioje aprasyta

- visi mūsų prietikiat su lenkais nū pat krikexto Lietuvos 5c.
Ziponas bei žiponė „ „ „ 40c.
Žirgas ir vaikas „ „ „ 30c.
Vytautas didis Lietuvos kunigalkaztis 30c.
Aple senovės Lietuvos plius „ „ „ 10c.
Kanklės lietuviskos dainos keturiems balsams (su natomis) 20c.
Amerika pirtyja (komedija) „ „ „ 10c.
Aple kalbų pradzią „ „ „ 5c.
Budai gydymo nekurlų ligų „ „ „ 25c.
Ką daryti, kad sveiki butume ir ligai gyventume 5c.
kas yra, o kas bus! žvilgtis ant szlų dienų ir į ateitą 5c.
krumplių Jonas, apysakėlė „ „ „ 5c.
keletas zodzių apie nežmonizskus maskolių darbus kražiuse ir apie sudyjimą krazielių Vilniuje 5c.
keletas rasztų apie kražių atsitikimą 10c.
Tamoszius besotis apysaka 5c.
kalba dviejų žmonių kazimiero ir Antano apie katalikų bażnyczios pamatą 5c.
Lietuvos kanklės (eilėmis rasz.) 10c.
Pamokslai apie sudą Dievo, pakutą, dangų ir nekaltą prasidėjimą Szv. Panos Marijos 10c.
Pamokslai ir Ganytojus kalbos soddecziams, knygą pirmoji, apima laiką nū pirmos nedėlios Adventų iki pelenų dienas! (pamokslai kożnam nedėlieniui) \$1,25c.
Trumpi pamokslimai ir rodos, pagal kurias turi eigtis kiekvienas žmogus 10c.
Lietuvos gospadinė arba pamokinimas kaip suvartoti Dievo dovanas, paraszė žmona. Antrās iszleidimas pagerintas 15c.
Final ir jų gyvenimas, viensėdis ir pirmutinė szalna 10c.
Pavargėlė ir kaip gyvena kynai, apysakos 10c.
Andersono pasakos (su abroz) 15c.
Gydyklos nū baimės myrio „ „ „ 20c.
Mielja ir žiedas „ „ „ 25c.
Naujausia sapnų knigėlė „ „ „ 50c.
Ženybos palkiv Mikio „ „ „ 5c.

Knigos poetiskos.

- Senkaus Jurgis „ „ „ 15c.
Vitoliorauda, puikus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 3 knygos 1,25c.
Dėnelacziio pavarario linkemybės 10c.
Konradas Valenrodas „ „ „ 10c.
Tėvyniskos giesmės „ „ „ 5c.
Jūkannos dainos „ „ „ 5c.
Naujos dainos „ „ „ 10c.
Birutės dainos „ „ „ 10c.
Tėvynainių giesmės „ „ „ 40c.
Petro Armino rasztal — eilės 10c.
Pagirėnų gobtuvės — teatralizska 10c.
Ponas ir Mužikai, Drama penkiose permainose, paraszta Aleksandro Gużuczio, 15c.

Apysakos.

- Palangos Juzė, linkemi skaitymai „ „ „ 20c.
Kas teisybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo 15c.
Historije apie gražą Mageloną, dukterį karaliaus isz Neapolio ir apie Petrą kareivį 20c.
Pajudikime vyrai žemę, puiki apysaka paraszta patrijotizskoje dvasėje pagal vengrizzką pono A. isz B. autoriaus knigutė „ „ „ 15c.
Pasaka apė Szaltabuzius (Jūfinga) 5c.
Ziemos vataro adynėlė, vokisakom raidėm 20c.
Mužikėlė „ „ „ 15c.
Valkų knigėlė „ „ „ 15c.
Ant Nakyvės 5c.
Kaimynų pasaka 5c.
Kaukazo belalvis 5c.
Kur mellė, ten ir Dievas 5c.
Kas kaltas 5c.
Negirdėtas daigtas 5c.
Pasakojimas apie valtą ir jo rasztinjką 5c.
Senis Makrickas 5c.
Vakaras Tliviko pirktelė 5c.
Gyvenimas Stepo Raudnoslo ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalis „Sziaulėniezkkio Senelio“] 15c.

Mokslizski rankvedžiai ir kitokios knygos

- Kniga dėl iszaimokinimo visavietinės kalbos 15c.
Aple buvimą Dievo „ „ „ 5c.
Grieszninkas priveretas motavotis „ „ „ 15c.
Pamokslai apie trusą „ „ „ 5c.
Talmudas ir mūsų žydai „ „ „ 10c.
Szkalas su kalba „ „ „ 20c.
Priesauszris „ „ „ 20c.
Kalp įgyti pinigūs ir turtą „ „ „ 20c.
Girtybė 5c. ir 10c.
Genių dėdė, grafi pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svieta slogina maskolių valdzia 5c.
Aple Dangu 5c.
Final ir jų gyvenimas, ir pirmutinė szalna 10c.

- Lietuvos gospadinė 10c.
Zodynas kun. M. Miesinio \$200.
Naujas elementorius (1895 m.) apdarytas su puikiais paveikslais 15c.
Trumpa peravaiļa lietuvystės darbu Amerikoje 20c., dėl perkupczų po 10c.
Kalendoriai ant 1889, 1890 ir ant 1894 m. po 10c.

Ivairios dvasiskos knygos,

- Pamokslai ant didziųjų metinių esvencių ir džiolos nedėlios, 50c.
Tiesos Zodžėl, 35c.
Filotea arba kelias į maldingą gyvenimą 50c.
Pokille Szventuju „ „ „ 15c.
Iszguldimas metinių szwenczių labai naudinga knigėlė 10c.
Mokslas Rymo kataliku „ „ „ 40c.
Kas yra griekas? „ „ „ 15c.
Nekaltybė „ „ „ 20c.
Vartal dangaus „ „ „ 15c.
Pekla, arba amžinas pragaras 75c.
Arielka yra nūdai; su ilustracijomis 30c.
Garsas apie bajsjes Dievo sudo 25c.
Raktas į dangų „ „ „ 15c.
Didžioji nedėlia „ „ „ 5c.
Kaip Sumeniją nuspakajiti „ „ „ 15c.
Vadovas į dangų „ „ „ 40c.
Prisigatavojimas ant smerczio „ „ „ 40c.
Draugija dėl duszių „ „ „ 5c.
Lietuvizskos miszios „ „ „ 10c.
Kasdieninės Maldos 5c.

Notos dėl partapijono.

- Varpelis [valcas] 30c. Dėdlenė [polka] 30c.
Sudiev [mazurka] 40c.
Paveikslai [abrozai].
Kražių skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 80c.
Paveikslas Vytauto 25c. Paveikslas Litanijos 25c.
Visoki Abrozėlial su maldelėmis po 5centus.

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVĖS.

- Lietuvos Istorija, nū seniausių gadynių iki Gedimino D. L. K., paraszta 1850 m. Simano Daukanto. Kniga pirma, gaunama už 1,50c.
Budus Senovės Lietuvių Kalėnų ir Zemalczių parasztas Simano Daukanto, gaunamas už 1,00.
Istorija Katalikų Bażnyczios „ „ „ 1,00.
Europos Istorija su žiamlapiais „ „ „ 50 ct.
Istorija Suvienytų Valstijų Amerikos ir konstitucija „ „ „ \$1,00
Aple žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabalgą 75 c.
Lietuvizskos DAINOS isz visur surinktos 300c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vyak. Zemalczių Motiejus Valancziauskas, 25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės 1,00 ct.
Apleka Dievo „ „ „ „ \$1,00.
Aukso Verzis, labai puiki drama „ „ „ 20 ct.
Du puikus apraszymaj apie nedorybę zydo ir piktą augynimą wajku \$1,00.
Eglė, žalczių karalienė ir iszgrovimas Kauno pilies 1382 m., du puikus dramatai paraszti Aleksandro Gużuczio, 25c.
Gyvenimas Genavaitės. Pamokinanti ir labai sujudinanti apysaka isz senovės laikų 50 ct.
Historije gražios Katrukos ir jos visoki „ „ „ atsitikimai 10c.
Historije isz laiko Francuzkos „ „ „ vainos Afrikoj' 30c.
Isz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi puikios apysakos, ant lietuvizsko perdojo V. Stag. 40c.
Istorija Septynių Mokintojų „ „ „ ir Lietuvio Sapnas 50c.
Jurgis Miłostawskie „ „ „ 80c.
Juozapas Koniuszewakis, arba kankinimas Unijotų po valdzia maskoliaus 50c.
Kabalas talpinantis savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį atsakymą 10c.
Konstitucija dėl darbinjkų „ „ „ 10c.
Namelis pustelnjko „ „ „ 75c.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz tajko „ „ „ ponawojimo Nerono 80 ct.
Puikus apraszymaj tikru atsytkimu isz „ „ „ czesu wajnos 1863 metu 40 ct.
Prawadnikas angetskos kalbos neabdar. \$1,00
„ „ „ abdarjtas \$1,25.
Puikus apraszymas apie Lietuvą „ „ „ \$1,00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „ \$1,50 ct.
Senovės apraszymas apie Duktery „ „ „ Filypo Karejwio 50 ct.
Sumyszimas arba bajme tury dydeles akis Gykra tejsybe isz Suwalku gubernijos 15 ct.
Szwiessa Diewo „ „ „ 65 ct.
Titkus Perų Karalius, „ „ „ 25 ct.
Użystanawik ant to geraj „ „ „ 50 ct.
Witas ir Korynna historije isz tajko per rsekiojim Bażnyczios S. per Deoklecziana 95 ct.

Skaityk „Vienybę“